

**Hon fick ett barn
som behövde henne**

Sidan 10

**Axel Åhman
önskar det var okej
att vara klein**

Sidan 20

**Påskan som inte
var som alla andra**

Sidan 12

**LEDAREN: Församlingar tvingas
ta digitala älgkliv** Sidan 5

**SUNDBLOM LINDBERG: Nu finns
det ingen spricka mer** Sidan 3

**Så klarar du hemmalivet
med familjen** Sidan 24

Hon kallar sig förvaltningsnörd och har tre titlar som slutar på "ombud". För Petra Lindblad är församlingen familj och trygghet och hon vill att den ska ha utrymmen där alla känner sig välkomna.

TEXT: EMELIE WIKBLAD FOTO: LUKAS SÖDERQVIST

Petra Lindblad växte upp i Borgå och var aktiv i församlingen. När studierna förde henne till Åbo blev det en paus i församlingskontakten, tills hon fick sitt första barn.

– Jag såg en lapp på rådgivningen om församlingen familjecafé och gick dit första gången på hösten – och på den vägen är jag nu.

Hon sitter i församlingsrådet och gemensamma kyrkofullmäktige, att besöka kyrkans barnhörna är en trevlig rutin och familjeläger hör till de årliga traditionerna.

– Jag har insett att jag nog är Åbobo nu. Vad jag skulle sakna är människor och sammanhang och församlingen. Den är min familj, det skulle vara helt galet att flytta härifrån.

Hon känner inte att relationen till församlingen på något sätt skulle vara annorlunda nu än i tonåren.

– Det är ingen skillnad om man är ungdom och sitter i soffan och sjunger glada sånger och äter smörgåsar – eller om man är vuxen människa som får ont i ryggen av att sitta för länge på en hård stol och sedan får krama sina vänner och dricka kyrkkaffe

Känslan och stämningen är densamma. Församlingen är trygghet och regelbundenhet, att veta att gemenskapen finns där oberoende vilka människor som är med.

– Nog är det roligare att vara ungdom, för då är det mjuk soffa och roligare andakt kanske, skrattar hon.

Se barnen i budget och fastighetsfrågor

Som självutnämnd förvaltningsnörd har hon tyckt det är roligt att lära sig det kyrkliga beslutsfattandet. När hon fick sitt tredje barn blev stunden med smörgås och kaffet före mötena också en viktig social gemenskap.

– Alla andra i rådet blev som vänner då. Det är en trevlig och konstruktiv gemenskap. Man kanske inte tycker exakt lika, men vi har väldigt bra diskussioner.

Redan under sin första mandatperiod blev hon utsedd till barnombud i församlingen.

– Det finns ännu en uppfattning om att det är när man planerar verksamheten för barn och unga som man ska göra barnkonsekvensanalysen. Medan jag tycker att det är i budget, anställningar och fastighetsfrågor, som inte hör till de här mjuka, fluffiga frågorna.

Hur utrymmen fungerar och är inredda har konkreta följder för vem som känner sig välkommen.

– Mitt yngsta barn kan vara med på vad som helst, långt och tråkigt, och tycka att det är helt okej. Men är vi någonstans där det inte finns potta på toaletten så tittar hon på mig och säger: Här är inte för barn.

Att de vuxna sitter och funderar på vad barnen behöver är bra, men att fråga dem själva ännu bättre.

– Att unga är med och påverkar mera är absolut något som skulle vara nyttigt för hela församlingen.

För mindre barn handlar det också om vad föräldrar vet om att ordnas och vill delta i. Barnkören i Åbo svenska är mycket populär och samlar även barn vars föräldrar inte hör till församlingen.

– Det är en av mina trevligaste stunder, när barnkören uppträtt och jag efteråt stött på en bekant

Till människor som undrar om de kan komma till kyrkan med högljudda, livliga barn säger Petra Lindblad: Kom! Hon tycker det är skönt att ha med barnen i kyrkan och lyssnar hellre till gudstjänsten från barnhörnan än sitter och blir stel i en kyrkbänk. – Jag tycker domkyrkan är ett underbart och mångsidigt utrymme, även om någon annan kanske tycker den är lite stor och kall.

TRIVSI BARN- HÖRNNAN

förälder som säger: Ja, jag är ju inte alls med i såna här kyrkliga sammanhang, men de där prästerna verkar ju jättekloka.

I en stor samfällighet med finsk majoritet är det lätt att det svenskspråkiga glöms bort. Här tycker Petra Lindblad att Borgå stift kunde erbjuda stöd. Som konkret exempel nämner hon det populära evenemanget Aamukaste – där familjer utan bekymmer kan boka in sig för att låta döpa sina barn och komma till ett färdigt ordnat dopkallas i kyrkan – som på svenska översattes till Morgondop. Där missade man att finskan lekt med att ordet kaste betyder såväl dop som dagg – och

PROFILEN Petra Lindblad

Jobbar som studentombud vid Åbo Akademis Studentkår. **Är förtroendevald** och barnombud i församlingen. **Sitter i** gemensamma kyrkofullmäktige och direktionen för fostringsarbete. **Till familjen** hör man, tre barn och två katter.

att evenemanget inte alls ägde rum på morgonen.

Inför sommarens konfirmandläger gjordes skriftliga instruktioner om arbetet mot sexuella trakasserier och osakligt bemötande i ungdomsarbetet.

– Då var det jag som sa: Hej, de här ska ni säkert översätta till svenska så att de hinner till sommaren. Det är inte satt i system att man tänker: allmänna instruktioner ska översättas. Utan det krävs att en människa vid ett mötesbord räcker upp handen och säger: Visst kommer de här också på svenska?

»Säg inte: jag hjälper med allt och mig kan du kontakta när som helst, om det inte är så.«

Måste våga tala om sexuella trakasserier

En konkret sak Petra Lindblad vill jobba för är att domkyrkan, när den ska renoveras, också får könsneutrala toaletter.

– Det tycker jag skulle vara viktigt för att alla verkligen skulle känna sig välkomna där. Både ur vardagsfunktion och som ställningstagande.

Om dagarna jobbar hon som studentombud vid Åbo Akademis Studentkår. På hennes bord ligger frågor inom högskolepolitik och studerandes rättskydd och hon är trakasseriombud.

Det var nervöst i början, men hon har fått utbildning och ordförråd för att tala med unga om sexuella trakasserier – något hon tänker att församlingsanställda också skulle behöva.

– Det är inte något man kan förvänta sig att man automatiskt ska kunna fast man har jobbat med barn eller ungdomar hela sitt liv.

Det handlar om att finnas till, ta på allvar och inte sätt ord i den andras mun. Någon kan må bra av att få en etikett på det som hänt, för en annan räcker det med någon som säger: Jag känner som du, det här borde ingen råka ut för.

– Säg inte: jag hjälper med allt och mig kan du kontakta när som helst, om det inte är så.

Det är en styrka att ha fått öva sig i att ta svåra saker till tals och att lyssna.

– Det är jag oftast dålig på annars. Jag tycker jättemycket om att prata om mig själv och förvaltning och mina barn och katter och min kompost. Jag har blivit mycket bättre som medmänniska också, om någon kommer och säger: Jag skulle behöva prata med en vän nu.

INKAST

**MARIA
SUNDBLOM LINDBERG**

Påsk på riktigt!

PÅSKEN ÄR en paradox. Ingen helg är samtidigt så yttlig och så djup. Kyrkor i hela världen fylls med präster och processioner samtidigt som de privilegierade trängs i solen i jackor som kostar lika mycket som sjukvården i en afrikansk by. Påskan är också en paradox hemma hos oss. Ingen annan högtid avslöjar så tydligt sprickan mellan mina och resten av familjens andliga behov som just påskan. Sentimental julkyrka kan de flesta tänka sig men något sällskap till en avklädd och mörk påskgudstjänst får jag inte. Lösningen är kreativ kompromiss där jag gömmer kitschiga religiösa symboler där de minst anar det och spelar påskmusik på högsta volym. Skolplanschen med den lidande Jesus på korset hänger alltid över frukostbordet medan de hetsäter sina Kinderägg och malar ännu en kyckling med vild frisyra.

MEN I ÅR är allt annorlunda. I år finns det inte någon spricka. Ingen konflikt mellan andligt och sekulärt. Det blir inget tjafs om att hålla sig hemma på långfredagen och inte heller någon konflikt om hur resten av påskrallys rutt ska gå. I år är vi helt ofrivilligt eremiter och med det även tillbaka till kristendomens kärna: omsorg om varandra. Fyrtio dagar före påskan gick vi, precis som Jesus en gång gjorde, in i öknen. Vi lämnade våra arbetsplatser, våra vänner och småningom våra skolor för att skydda de svagaste. Vi avstod från gym, shopping och resor för att göra precis som Jesaja hade uppmanat oss flera tusen år tidigare.

»I år finns det ingen spricka.«

Fyrtio dagar före påsk gick vi in i vår öken, vår lägenhet eller vårt hus, och inledde samtidigt fastan. Fastans djupaste mening är att vi genom att avstå från något i stället kan vinna något annat. Det har aldrig varit så konkret som nu. Genom att avstå från vanor och andra hinder vi sjukdom och skyddar varandra. Fasta är inte heller bara att avstå, den ska även ge tid till eftertanke, och jag tror inte att vi någonsin har tänkt så mycket som under dessa veckor. Förstås har vi tänkt på oss själva och oroat oss för vår hälsa och ekonomi, men vi har samtidigt med detta även snackat politik och etik. Vi har pratat egoism och ensamhet. Vi har diskuterat klimat och hat. Vi har knäppt oroliga händer.

PÅSKEN ÄR inte längre en paradox. Nu finns det absolut ingen yta och sprickan mellan andligt och sekulärt är fylld med ett gemensamt existentiellt engagemang. Genom att avstå från vår egen frihet har vi på något märkligt sätt funnit varandra!

Maria Sundblom Lindberg är psykoterapeut, präst och publicist.

FMS: "Coronaepidemin kommer att allvarligt påverka Missionssällskapet"

Finska Missionssällskapet inleder samarbetsförhandlingar som berör hela personalen.

– Epidemins inverkan på Finska Missions-sällskapets arbete och ekonomi märks redan. Det har blivit omöjligt för många att utföra sitt arbete på grund av coronaepidemin, säger verksamhetsledare **Rolf Steffansson**.

Samarbetsförhandlingarna gäller permitte-ringar och förhandlingarna berör hela perso-nalen. Målet är att hitta lösningar på de ekono-miska konsekvenser som coronaepidemin med-för.

– Läget ute i världen och här hemma är osed-vanligt svårt och jag har med tungt sinne kallat till förhandlingar, säger Steffansson.

Sällskapet har verksamhet i sammanlagt 30 länder och en personal på ungefär 70 personer utomlands, men på grund av epidemin har en del av dem återvänt till Finland.

CHRISTA MICKELSSON/KT

Gratis hjälp för familjen också under krisåtgärderna

Att försöka skapa nya vardagsrutiner under undantagstillståndet kan slita hårt på parrelationen.

– En del av kunderna har avbokat sin tid och det finns plats för nya kunder, säger **Sari-Anni-ka Pettinen** på kyrkans familjerådgivning.

I den rådande situationen erbjuder familje-rådgivningen hjälp via videolänk eller telefon.

CHRISTA MICKELSSON/KT

SERIE: KLIPP UR ARKIVET.

I varje nummer under år 2020 kommer vi att ha med ett klipp ur det nummer av Kyrkpressen som utkom samma vecka för femtio år sedan.

Elever räddade sig genom att hoppa i snödrivan

För femtio år sedan rap-porterade Kyrkpressen om hur det gick till när försam-lingshemmet i Houtskär brann ner. Byggnaden hyr-des av Houtskärs kristliga folkhögskola, och när den explosionsartade branden utbröt pågick dagens första lektion i lärosalen ovan-för köket.

"Rektorskan Maria Öblom och de 29 elever-na hade ingen annan möjlighet att rädda sig ur den övertända byggnaden än att hoppa ner från fyra meters höjd i snödrivorna. I hoppet ådrog sig fem elever skador och måste transporteras till sjukhus i Åbo för att få vård", skriver Kyrkpres-sen den 10 april 1970.

Alla inventarier brann inne och "den hyper-moderna köksinredningen" förstördes helt.

Det moderna köket och skolsalen var tillbygg-mader som invigts bara fyra månader tidigare, i samband med folkhögskolans 30-årsjubileum.

SOFIA TORVALDS

Permittera inte ännu, uppmanar kyrkan

Kyrkans officiella linje är att församlingar-na och kyrkan inte ska permittera sina an-ställda, utgående från den erfarenhet vi har av coronaviruset idag. Några församlingar har redan inlett samarbetsförhandlingar.

TEXT: JOHAN SANDBERG

– Motiveringen är att ingen vet hur långvarigt det här blir. Låt säga att det varar en till två månader. Då kommer ekono-min givetvis att ansträngas yt-terligare för de församlingar som har dålig ekonomi. Men jag tror inte att någon försam-

ling går under fastän det blir lite sämre ställt i ett par måna-der, säger **Sixten Ekstrand**, direktor på Kyrkostyrelsens svenska avdelning KCSA.

I detta nu har Pedersöre och Vasa kyrkliga samfällighet-er samt Nykarleby församling

inlett samarbetsförhandlingar, medan Närpes församling förbereder sig på dem. Samt-liga anställda är varslade om permitteringar.

Ekstrand har förståelse för att församlingarna vill se över sin ekonomi och fatta snab-ba beslut för att minimera de ekonomiska skadorna.

– Kyrkans arbetsmarknads-verk har gått ut med en upp-maning till församlingarna att inte göra några panikar-tade permitteringar, utan pla-nera på lite längre sikt.

Hur tror du det påverkar ekonomin på långsikt? Om

Trots tomma stolar borde församlingarna inte permittera sina anställda, vädjar Kyrkans arbetsmarknadsverk.
FOTO: SOFIA TORVALDS/ARKIV

LEDARE

NICKLAS
STORBJÖRK

Digital piska

CORONAKRISEN HAR INNEBURIT att en hel del församlingar tvingats ta ett – eller möjligen flera – nya kliv in i den digitala tidsåldern. Detta efter att riksdagen förbjöd folksamlingar med fler än tio personer, vilket sedan resulterade i ett påbud från biskoparna om att varje församling skulle strömma sin gudstjänst på nätet. När detta skrivs har vi två veckors erfarenhet av församlingarnas strömningsförsök. Hur har biskoparnas påbud fallit ut i praktiken?

Varierande, är ett ord som beskriver utfallet ganska väl. Vissa församlingar har haft avancerade produktioner med flera kameror och lekmän som medverkat med sång och musik. För andra har det varit en nog så stor utmaning att överhuvudtaget lyckas få ut något på nätet. Det finns flera sätt att se på det "strömningstvång" som församlingarna fått på sig. Låt oss börja med det negativa.

»Har "strömningstvånget" varit enbart av ondo?

ATT SE PÅ EN GUDSTJÄNST i en tom kyrka ur en enda kameravinkel i en timme, när en präst och en kantor är i stort sett de enda medverkande, är en ganska tung upplevelse. Kyrkan har fått mycket god publicitet för det goda arbete den gjort och gör under coronakrisen, men det är svårt att se att en sådan strömmad gudstjänst skulle göra att kyrkan känns mer aktuell för en vanlig, gudstjänstovan finländare. Snarare tvärtom. Problemet är också att gudstjänsten i grunden bygger på att vara en gemensam, kollektiv upplevelse. Den känslan är svårformad med en tom kyrka filmad ur en vinkel. Det är också något som skaver när enbart anställda är närvarande i den strömmade gudstjänsten. Om upp till tio personer får vara närvarande skulle det kanske vara på sin plats att släppa in några "vanliga" församlingsmedlemmar i gudstjänstgemenskapen, vilket en del församlingar också gjort.

HAR "STRÖMNINGSTVÅNGET" varit enbart av ondo? Helt säkert inte. En del församlingar har producerat bra material, medan läget för andra inneburit att man tagit älgkliv på en arena man kanske varit ganska främmande för tidigare. Men framför allt: även om den egna församlingens nätströmning produktionsmässigt inte på långt när kan mäta sig med en rundradioproducerad tv-gudstjänst, finns det helt säkert för många ett mervärde i att kunna hitta den egna församlingens bekanta ansikten på nätet, även om kyrkdörrarna är stängda.

Vissa församlingar har testat att göra andra, mer fria försök med nätet. De har introducerat frågestunder, samtal och andakter – förhoppningsvis skulle fler församlingar visa liknande experimentlust. Webben i allmänhet och de sociala medierna i synnerhet är bättre lämpade för den här typen av mer dialogartad kommunikation. Avslutningsvis måste man också ge församlingarna en eloge för att de försöker. Att göra direktsänd tv – vilket i praktiken är det man gör – är ingen promenad i parken.

Nicklas Storbjörk är redaktör på Kyrkpressen.

ett år eller två?

– Det är klart att om läget fortsätter så får det konsekvenser också på lång sikt. Frågan är hur stora de är. Det är en fråga som ingen har någotsvar på nu. Ingen vet hur det här utvecklas. Därför är permitteringar inom den offentliga sektorn inte det första man behöver tänka på. Det är annat inom den privata sektorn, där inbromsningen är mycket kraftig.

Innan coronakrisen slog till förutsade du att församlingarna kommer att klara sig ekonomiskt ännu ett eller två år – innan det går neråt. Åter coronaviruset nu upp de goda åren?

– Det är en uppenbar risk att det går på det sättet. Ser vi på samhället i stort så ser vi att det stannar upp och att många företag permitterar. Det leder till mindre skatteintäkter till stat, kommun och kyrka. Hur man ska klara sig, inte bara nästa år utan också därefter, är en sak som församlingarna måste fundera på.

Skatteintäkterna får kyrkan med ett till två års fördröjning. Därför kommer vi att se slutet av den här processen först om några år.

Ekstrand säger att skillna-

den mellan dem som redan sett över sin ekonomi och de som inte gjort det nu accentueras.

– De som sanerat ekonomin har en buffert och klarar sig bättre. Det hjälper inte församlingar som inte sanerat tidigare att permittera nu. De borde se över strukturerna i stället. Det kan ske genom ökat samarbete, sammanslagningar eller personalminskningar.

Kyrkan har ett stödssystem till ekonomiskt svaga församlingar genom Kyrkans centralfond.

– Jag är helt övertygad om att det här stödssystemet måste tas i bruk i efterdyningarna av den här krisen. Det är för tidigt att säga hur stora de här stöden blir och i vilken form de ges. Samma diskussion förs ju också på statligt håll, där man funderar på hur man ska stöda företag och kommuner som är i samma läge.

Hur mycket kan centralfonden stöda?

– Det är kyrkomötets sak att

»Det hjälper inte församlingar som inte sanerat tidigare att permittera nu.«

dra upp de stora linjerna i frågan om hur mycket man kan stöda för att reda upp det här. I det här läget vill jag inte spekulera i hur många miljoner som behövs. Ingen vet i dagsläget vilka följderna blir.

– Centralfondens medel är inte heller obegränsade så något stort ekonomiskt svängrum finns tyvärr inte där.

Hur ska man sysselsätta alla församlingsanställda? Alla anställda är ju inte skickade att ha själavårdande samtal med församlingsmedlemmar.

– Även om den normala verksamheten inte fungerar som hittills så finns det saker som ska göras inom diakonin, för kyrkomusiker och präster. Det ska hållas jordfästningar, dop och gudstjänster. Vi kan ha barn- och ungdomsgrupper över nätet. Vi kan ringa upp församlingsmedlemmar och hjälpa personer som hör till riskgruppen. Vi är mitt uppe i en process där vi får försöka hitta alternativa former för församlingsarbetet.

KCSA håller på att arbeta med ett digitalt material för konfirmandundervisningen, som eventuellt måste läggas om.

"Det onda har också fört något gott med sig." Vi bad församlingar berätta om sina erfarenheter av virtuella gudstjänster.

TEXT: KYRKPRESENS REDAKTION

VI NÅR KANSKE FLER ÄN VANLIGT

ÅBO SVENSKA församlings första strömmade söndagsgudstjänst hade 356 uppkopplade tittare.

– Men om man tänker sig att flera kanske tittar på samma skärm kan de ha varit 400–500 – alltså många fler än vi normalt har gudstjänstbesökare i kyrkan, säger **Clas**

Abrahamsson, som är tf. kyrkoherde i Åbo.

I Åbo svenska församlings gudstjänst har präst, kantor och liturg medverkat, och dessutom några lekmän.

– Hittills har tittarsiffrorna varit uppmuntrande, så visst känns det meningsfullt. Men vi saknar en närvarande församling!

I BORGÅ svenska domkyrkoförsamling är känslan ganska positiv. Den första strömmade gudstjänsten hade hela 450 tittare, och den andra har 200 tittat på så här långt.

– I början hade vi lite problem med ljudåtergivningen, men andra söndagen gick det betydligt bättre, säger kyrkoherde **Mats Lindgård**.

Lekmän har också deltagit.

– Vi har haft två musiker per gudstjänst i tillägg till egen kantor.

Känslan är inte den samma utan församling på plats.

– Men det känns ändå betydligt mer meningsfullt än jag i utgångsläget hade föreställt mig.

DE TVÅ VIDEOANDAKTER som Replots församling spelat in hade på onsdag förra veckan nått ut till nästan 5 500 personer.

– Jag har hört att man i stugorna sätter på kaffe, tar sticksömmen och tittar en gång till på andakterna, säger kyrkoherde **Camilla Svevar**.

– Vi hade inte mycket tid på oss att få fram den utrustning vi behöver för att kunna filma på olika orter. Alla medarbetare har fått bjuda till och sätta sig in i nya digitala utmaningar.

Hon berättar att det till en början medförde en del stress och att de ibland fick ta hjälp av vänner för att lösa tekniska problem.

– Vi valde att bända på förhand istället för att streama, just för att vi upplevde att det i Replots församling skulle gå hem på det sättet. Och med tanke på tittarsiffrorna och den positiva responsen vi fått kan vi konstatera att vi gjorde rätt då vi följde intuitionen istället för att följa "strömmen".

– **FINSKA FÖRSAMLINGEN** i Kristinestad har redan en längre tid sänt ut sina gudstjänster via nätet. Men det var första gången för oss i svenska församlingen, säger kyrkoherde **Daniel Norrback**.

Gudstjänsterna i Kristinestad har strömmats på församlingens webbsida och på Facebook. För strömningen på Facebook ansvarade personal från lokalkanalen KRS-TV och gudstjänsterna sändes även i en klippt version i lokal-tv på kvällen.

– Feedbacken från första gången var att det var helt okej.

Ljudkvaliteten är något de satsat på att förbättra. Norrback har inte de exakta siffrorna på antalet tittare, men åtminstone handlar det om flera hundra visningar.

Förutom präst och kantor har en liten grupp försångare medverkat, med både anställda och lekmän.

– I och med att vi inte har någon församling fysiskt på plats är det ändå bra att ha några personer, så att det blir en ordentlig växelsång i liturgin och lite styrka i psalmsången.

Han tycker det känns meningsfullt att ordna de strömmade gudstjänsterna.

– Det verkar ju vara som att man når ut till och med till flera människor än vid vanliga fysiska gudstjänster. Man kan nå flera hundra, medan det på en vanlig gudstjänst ofta kan komma kring trettio personer.

Nackdelen är att man förlorar något av det personliga och intima med att komma samman.

– Men särskilt för sådana som är äldre eller sjuka och har svårt att röra sig, som inte kan ta sig till kyrkan, är det ju bra att vi nu har kommit igång med den här tekniken. På det viset har det onda också fört något gott med sig.

En utmanande situation ökar andaktsbehov

När människor inte får sam-las i kyrkorna blir radio- och tv-gudstjänsterna viktigare.

TEXT: **EMELIE WIKBLAD**

– Det är kanske särskilt i sådana här situationer som man märker vikten av att Yle har ett uppdrag att sända andakter och gudstjänster, säger **Lucas Snellman** som är ledande sakkunnig inom kommunikation vid Kyrkans central för det svenska arbetet.

Påskens tv-gudstjänster sänds i år från Sibbo svenska församling, som fått tänka om med kort varsel.

– Planen var att de skulle ha haft en storsatsning med en tv-version av passionsdramat *Kärlekens väg* i Sibbo nya kyrka, säger Snellman.

Han är glad över att församlingen i stället håller två småskaliga gudstjänster som sänds på långfredagen och påskdagen.

Snellman har intresserat följt med hur många svenskspråkiga församlingar nu har valt att strömma sina gudstjänster på nätet. Första söndagen efter att undantagstillståndet trädde i kraft var det närmare 40 av 49 församlingar som erbjöd en gudstjänst via nätet. Även om utbudet av gudstjänster på distans mångdubb-lats är radio- och tv-gudstjänsterna viktiga.

– Via radio och tv når vi dem som inte kan ta till sig gudstjänster via webben eller sociala medier.

Även om en del av församlingarnas strömmade gudstjänster har nått tusentals tittare så är tv-tittarna och radiolyssnarna fortsättningsvis 20–40 gånger fler.

Hedvig Långbacka, som är redaktör för radioandakterna, bedömer att andaktslyssnandet på Arenan generellt ökat litet de senaste veckorna.

– Lyssnarsiffrorna varierar också nu en del – särskilt populära talare är mer lyssnade än andra.

Andaktsutbudet i radio och tv påverkas framöver av begränsningar inom Yle på grund av undantagsläget.

– Möjligheten till fler tv-gudstjänster beror mycket på hur situationen utvecklar sig, säger Lucas Snellman.

Han säger att behovet av andakter och gudstjänster tenderar att öka i en utmanande situation.

– Därför gör vi, och alla församlingar och andaktsredaktörer, vårt yttersta för att de ska sändas som planerat. Ändringar kan komma på kort varsel, men det hör till vårt undantagstillstånd, säger Snellman och påminner om att det alltid finns andakter och gudstjänster tillgängliga på Arenan.

Mer information om påskens gudstjänster i tv och radio på sidan 19.

FÖRRA SÖNDAGEN följde omkring 70 personer med Matteus församlings gudstjänst på nätet. Tf. kyrkoherde **Fred Wilén** säger att ytterligare närmare tusen personer nåddes av den i sitt flöde. Han är nöjd med antalet virtuella gudstjänstbesökare, och säger att fjolårets gudstjänster i Matteus hade 47 besökare i snitt.

Matteus församling testar sig fortfarande fram för att hitta de bästa tekniska lösningarna, men Wilén säger att det finns stort tekniskt kunnande inom församlingens ungdomsteam.

Textläsningen i gudstjänsterna har skötts av lekmän.

– Den första söndagen hade vi en lekman på plats i kyrkan, men nu gör vi så att de bandar in sig själva hemma när de läser texten.

Efter förra söndagens guds-

tjänst fortsatte nätgemenskapen genom något Wilén kallar "kyrk-kaffe med frågor".

– Vi har byggt upp en studio i vårt dopkapell och därifrån sände jag och en annan programvärd. 45 personer deltog och många ställde frågor, mest om hur läget är just nu.

DET VAR betydligt fler människor som hittade fram till Esbo svenska församlingsströmmade söndagsgudstjänst den andra veckan efter att undantagstillståndet trätt i kraft. Söndagen den 29 mars tittade 525 personer på den strömmade gudstjänsten, mot 270 personer veckan före. I de här siffrorna räknas de personer in som tittade på gudstjänsten under den dag då den strömmades.

– Speciellt med tanke på hur kort tid vi hade på oss att få det att fungera så har det gått förvånansvärt bra. Folk har varit nöjda, det har kommit mycket positiv feedback. Men nog är det ju en konstig situation att fira gudstjänst utan att församlingen är fysiskt på plats, säger kyrkoherde **Kira Ertman**.

Enbart anställda har medverkat i gudstjänsterna i Esbo.

– Det har känts meningsfullt med tanke på att det är så många som ändå har hittat den här streamade versionen.

GENOM STRÖMNINGEN

av gudstjänsten har Larsmo församling nått ut till fler besökare än under en normal söndag, säger kyrkoherde **Max-Olav Lassila**.

Exakt hur många besökare man nått genom strömningen vet man inte, för gudstjänster har gått ut både via församlingens egen strömningskanal och genom Larsmo

när-tv.

Strax efter den första strömmade gudstjänsten hade den 104 tittare och samma kväll var tittarnas antal uppe i 510. Till det kommer När-tvs tittare som församlingen inte har några siffror på.

En normal söndag har gudstjänsten i Larsmo 120 besökare.

– I den strömmade gudstjänsten medverkar också lekmän som textläsare och sångare. Dock inte fler än tio närvarande personer, säger Lassila.

TIPS INFÖR EN AN

Hur förbereder du dig för påsken i epidemitider? Vi bad åtta personer berätta hur livet ser ut när vardagen är satt på undantag.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

- 1) Hur ser ditt liv ut just nu?
- 2) Var hittar du din andliga gemenskap inför påsk?
- 3) Ge oss ditt bästa tips på hur du får ro i själen.

TAPIO LUOMA ärkebiskop, Åbo

1. JAG RÖR MIG bland människor så lite jag kan. Allt resande som har att göra med mitt ämbete är borta. Jag har också fått nya, krävande arbetsuppgifter som har att göra med coronaepidemin. Jag har ingen fysisk kontakt med mina kolleger, men vi har virtuell kontakt. Jag har märkt att det känns ganska tröttande att hela tiden ha kontakt med andra via en skärm – det kräver en sorts intensitet som avviker från hur det är att träffas i samma rum.

2. JAG HAR DET FINT på det sättet

att jag från fönstret i vårt hem hela tiden kan se Åbo domkyrkas spira, och kyrkklockorna hörs också hit till oss. Att jag ser spiran och hör klockorna är en andlig upplevelse för mig. Vi genomlever en tid som kommer att gå till historien, men kyrkspiran och klockorna förenar kristna i alla tider. Jag får också lita på att jag är buren av människors förböner, liksom jag bär andra i mina. I vår kristna tro ingår en tanke på en församling som består av dem som redan kommit fram. Det påminner mig om att kyrkan inte är bunden av tid och rum,

och jag tror att den tanken är särskilt viktig just nu. Vad gäller virtuella gudstjänster har jag främst följt med dem från Åbo domkyrka.

3. DET ÄR SVÅRT att stå ut med och leva i osäkerhet – och med att ha tråkigt. Själv försöker jag finna ro med hjälp av bön. Jag märker att jag ofta, under dagens lopp, riktar bönesuckrar till min himmelske far. Det påminner mig om att den här situationen och mitt och mina käras liv inte bara är i

våra egna händer, utan att vi är burna. Det är också bra att komma ihåg att även om vi måste distansera oss från varandra socialt är väldigt mycket ändå väldigt bra. Vi har mat i Finland, vi har ett fungerande vårdssystem och en infrastruktur som fungerar, trots alla begränsningar. På många håll i världen har människor det inte lika bra, och dem måste vi tänka på. När vi sätter vår egen oro i en större kontext hjälper det oss att minnas och vara tacksamma för det vi har.

HILKKA OLKINUORA författare, präst, Ingå

1. BARNEN PÅPEKADE att jag, som ensamboende pensionär med hund, tillhör den grupp människor vars liv förändrats minst. Visserligen har alla jobb utom skrivandet flyttats till hösten – om det nu räcker – men jag är privilegierad då det inte är mitt levebröd. Vän- och grannhjälpen har gjort mig väldigt glad; de ploppar upp som hat-tifnattar vid åska! Det blivande dödsboet har sagt att det inte vill påskyn-

da bouppteckningen – barnen kommer bara till yttertrappan.

2. PÅSKEN BLIR för mig en gemenskap först på påsknatten. Före det är det en vandring i avskildhet, i gemenskap med enbart Jesus. Jag har alltid trivts i ensamhet, så den årliga, oftast andliga, fastan och retreaten har inte riktigt känts som att ordentligt avstå från något.

Då vi helt avbokade gudstjänster i min församling skrev jag min tilltänkta predikan som ett brev till församlingen, på Pauli vis. Nu har den lästs på sociala medier av dubbelt så många som vi brukar ha i kyrkan, så kanske går jag vidare på denna bana.

Den traditionella påskmåltiden med lamm och pasha samt den av alla åldrar

efterlängtrade äggjakten i gryningen måste vi tyvärr skjuta upp till nästa påsk. Men kanske kunde vi ändå jaga påskharen virtuellt?

3. TRO ATT LIVET bär dig. Tro på Gud. Tro på naturens helande kraft. Hoppas att allt ska bli bra, på Julian av Norwich vis. Älska nu. Kärlek på distans heter bön.

PETER STRANG författare, professor i palliativ medicin, Stockholm

1. JAG ARBETAR mest hemifrån, vilket går ganska bra eftersom jag är professor. Forskningen går ju lika bra att göra på hemdatorn. När det gäller undervisning av studenter har Karolinska Institutet bestämt att allt ska ske via nätet, så jag förbereder videoföreläsningar och annat.

2. CORONAEPIDEMIN har gett mig

tid att gå tillbaka till mina existentiella favoritförfattare som Irvin Yalom och Rollo May, och fördjupa mig i deras tankar. Att återläsa böcker när man verkligen har tid ger möjlighet till fördjupning. Så har jag också fått tid att se filmer jag sparar, filmer som betyder mycket för mig. Igår såg jag *Det Sjunde Inseget* av Ingmar Bergman, som jag sett flera gånger tidigare. Den utspelar

sig under digerdöden 1351 och visar på att vissa frågor människan brottats med är eviga frågor. Gemenskapen är således både med författare, filmskapare och med de fiktiva personerna i filmerna.

3. I DESSA DAGAR tänker jag ofta på Predikaren 3:1-8: "Allt har sin tid. Det finns en tid för allt som sker under

himlen. En tid för födelse, en tid för död. En tid att plantera, en tid att rycka upp." Så har människans villkor alltid varit. Jag delar villkoren med alla andra människor och det ger mig ett lugn. Jag tar en vecka i taget och försöker att inte planera så långt framåt i nuläget.

TUA OCH TORSTEN SANDELL Istanbul

1. PRESIDENTEN i det här landet har uppmanat folk att hållas hemma, och det finns en stark lojalitet med den uppmaningen. Gatorna är nästan tomma. Vi sitter mest inne i vårt lilla mysiga Istanbulhem men gör en butiksruna varje dag. Däremellan jobb på datorn, och mycket umgänge på sociala medier. Jag (Torsten) går vidare med forskning och följer med nyheterna.

2. ISTANBULS lutherska församling har gudstjänster på ett slutet nätforum, och några kvällar i veckan gemensam bön på samma forum. Det här ger gemenskap både med varandra och med Herren själv. Vi har aldrig förr haft ett så fantastiskt utbud av gudstjänster och andakter från Borgå stift på nätet! Det är svårt att välja! I praktiken följer vi mest vår hemförsamlings, Petrus, on-line församlingsliv.

3. EN KORTARE eller längre promenad eller morgonlänk varje dag har en avgörande betydelse. Vi tackar Herren för att wifi och elektricitet fungerar (det brukar fungera, men man blir mer medveten om betydelsen just nu). Framför allt tackar vi Herren för att Han inte förändras, även om vi inte har kontroll över vad som sker runtomkring oss just nu.

NORLUNDA PÅSK

JOHN VIKSTRÖM ärkebiskop emeritus, Åbo

1. ITIDER AV KRIS gäller det att hålla fast vid rutiner som ger stadga åt livet, i mitt fall: Regelbunden sömn, regelbunden andakt och avslappning, böcker, nyheter, tidningar, cykling och stavgång, korsord och sudoku.

2. FÖRUTOM andaktsgemenskapen med min fru Clary-Ann blir den osynliga andliga gemenskapen viktig inför årets påskhelg, den gemenskap som förmedlas av telefonsamtal, radio och teve, tidningar och böcker. Två böcker,

förutom Bibeln, är nu speciellt viktiga för mig. Jag läser på nytt den världsberömda teologen Hans Küngs bok *Was ich glaube*, Vad jag tror, som på ett övertygande och inspirerande sätt visar vad den världsvida kristna gemenskapens klassiska kristna tro betyder i dagens värld. Den andra boken är bror Eriks andaktsbok *För dig*, som vi läser vid vår gemensamma morgonandakt och som påminner oss om den andliga gemenskapen med slakten, med våra kyrkor,

Borgå stift, dess ledning och församlingar.

3. ROISJÄLEN får man genom tillit. Tillit ger ro. Tro ger ro. Bokstaven t blir viktig i tider av kris och ångest. Ro i själen får jag av insikten om att tilliten, förtroendet, är det kitt som håller ihop både vår personlighet och vår gemenskap. Tilliten håller ihop vårt gudsförhållande, våra par- och vänskapsförhållanden, våra famil-

jer, våra arbetslag, samhällsekonomin, hela samhället. Utan tillit, utan förtroende rasar allt ihop. Därför är trovärdigheten varje gemenskaps, hela samhällets största resurs. Utan trovärdighet inget hållbart ledarskap. Utan trovärdighet inga hållbara lagar, förordningar och avtal. Därför har jag ro i själen dessa oroliga och ångestfyllda veckor då jag får lita på en trovärdig Gud, en trovärdig president, en trovärdig regering med trovärdiga beslut och förordningar. Och trovärdiga nyheter.

KATARINA GÄDDNÄS författare, präst och sjukhusteolog, Mariehamn

1. ALLTING ÄR annorlunda. Vi har ett fantastiskt arbetslag, som gjort ett stort omställningsarbete. Det här ställer helt nya krav på att vara församling. Jag har haft mycket mer att göra än vanligt: koordinering, information, teknik ... Till sjukhuset åker jag bara i den mån någon frågar efter mig, till dödsbäddar eller i fall av akut sjukvård. Första gången vi strömmade vår gudstjänst hade den 1 300

visningar. Nu finns det ett sug efter det vi vill säga, nu ska vi köra hårt och sprida evangeliet!

2. DET ÄR svårt, för man märker hur mycket den fysiska gemenskapen betyder. Är det något coronan lär oss så är det det. Men bön och meditation är helt avgörande för mig. Vi som är friska och på plats har gemensam morgonbön.

3. VAR LITE sträng med dig själv och kolla nyhetsflödet bara två gånger per dag. Titta på andakter – det finns massor! Meditera, be, promenera. Här i Mariehamn blommar krokusarna – gå ut och spana in vårtecken! Umgås med djur: de vet inget om epidemin och kan påminna dig om det vanliga livet. Påminn dig själv och andra om att det här

är tillfälligt. Det är kaos och konstigt nu – men vi kommer att kramas igen! Och ring! Du behöver inte ha ett ärende för att ringa församlingen. Ring till dem du inte hört av på länge. Gör mot andra som du själv skulle vilja behandlas – så får du lika mycket själv på köpet.

PETER ÖSTMAN riksdagsledamot för Kristdemokraterna, Larsmo

1. DET ÄR HEKTISKA TIDER. Förutom att vi försöker jobba fram akuta lösningar för att bromsa smittospridningen, försöker vi svara på folks frågor, dels via e-post, dels via telefon. Människor är naturligtvis oroliga och har många frågor. Jag är personligen glad för att parlamentarismen nu fungerar så bra som den gör. Det vill säga att regering och opposition, alla riksdagspartier, söker gemensamma lösningar. I den här si-

tuationen behövs konsensus-anda och nationell enighet mer än någonsin. Alla beslut utfaller nödvändigtvis inte helt rätt, men å andra sidan finns det inte något facit ännu. På grund av smittoriskerna i riksdagen har ledamöterna beviljats möjlighet att jobba så mycket som möjligt på distans.

2. UNDER EN NORMAL påsk har jag andlig gemenskap i Larsmo församlingens kyrka i Fagnäs samt i Risöhall bönehus. Men trots att vi bor ett stenkast från bönehuset kan vi, på grund av restriktionerna, inte samlas i påsk. Det känns faktiskt lite ovant. Men tack vare dagens teknologi har vi ändå möjlighet att följa med gudstjänsterna via nätet. Glädjande nog har det andliga utbudet ökat på nätet under de senaste veckorna. Jag tror och hoppas att många människor just nu söker tröst och uppmuntran den vägen.

3. TILLSAMMANS MED frun söker vi tröst och ro genom gemensam bön, och lyssnar mer än vanligt på andlig musik och andakter. Epidemin har varit en väckarklocka, som väckt till insikt om vad som är det viktigaste i livet. Jag ser det som en stor nåd att jag trots mina fel och brister som människa får tro mig vara försönad med Gud, och att jag genom Jesu död och uppståndelse har löfte om evigt liv.

ANNA TIKUM missionär, Borgå

1. JAG OCH MIN MAN Bertrand bor tillsammans med våra två döttrar i Senegal där vi arbetar för Finska Missionssällskapet. Men just nu befinner vi oss i karantän i Borgå. Vi har på grund av koronaepidemin lämnat vårt hem i Senegal för en obestämd tid, men hoppas på att mycket snart få återvända. Egentligen ser väl våra liv nu ut som alla andra finländares. Barnen måste få hjälp med skolarbeten som ska göras på dis-

tans, våra arbetsuppgifter ska också utföras på distans och vi undviker att träffa människor. Men vi njuter i stället av promenader i ren luft, vilket vi inte kan göra i det förorenade Dakar där vi annars bor.

2. DEN ANDLIGA gemenskapen hittar jag i normala fall bland våra lokala vänner och kolleger i Senegal. Men nu är ingenting normalt, så det måste bli något annat. På grund

av koronaepidemin och den plötsliga flytten från Senegal har de senaste veckorna varit rätt omväxlande på många sätt, så det här med karantän möjliggör det jag allra mest behöver just nu: stillhet och meditation.

3. LÅT MANNEN OCH BARNEN "stirra på sina telefoner" så länge

de vill (garanti på att få vara ifred). Koka en stor kopp te och ta fram din dagbok eller det halvfärdiga brevet till din bästis. Låt dig själv sedan sjunka in i det där terapeutiska tillståndet som uppstår när man formulerar ord och meningar som in i minsta detalj synkroniserar med det allra innersta.

Therese Almén har alltid vetat att hon vill bli mamma. Det blev en sorgkantad vandring mot den drömmen. Hon förlorade två barn i fosterstadiet. Men sedan dök en liten pojke upp, som visade sig behöva henne, och hon honom.

TEXT OCH FOTO: **ULRIKA HANSSON**

Inget blir sig riktigt likt igen efter att sjuksköterskan stannar upp under en ultraljudsundersökning, blir tyst och ser intensivt på skärmen.

– Vad är det, vad är det? tänkte jag. Men hon säger inget, utan kallar dit mer personal, berättar Therese Almén.

Hon var gravid i trettonde veckan, och något var fel. Först efter ett och ett halvt dygn blir hon intagen för närmare undersökningar.

– Det var de längsta timmarna i mitt liv. Jag minns att jag hela tiden tänkte: hoppas det "bara" är Downs syndrom.

Men det visar sig att den lilla flickan, som Therese kallar Mio, är för sjuk för att kunna överleva, och fostervattnet minskar hela tiden. Abort är det enda alternativet som återstår, säger läkaren.

– Men jag funderade ändå väldigt länge. Det är inget lätt beslut.

Leo

Tiden går. Therese Almén känner att hon blir äldre, att det inte blir allvar av hennes relationer. Hon bestämmer sig för att bli förälder på egen hand och kontaktar en fertilitetsklinik. Efter många försök blir hon gravid och lyckan är enorm.

– Jag bestämde mig för att inte oroa mig. Jag tänkte att nu njuter jag bara av att vara gravid även om jag vet att vad som helst kan hända.

I vecka 27 händer det som inte får hända. Inga rörelser, inga hjärtslag.

– Jag blir direkt skickad vidare med taxi till sjukhus. Jag är i upplösningstillstånd.

Lille Leo, för hon vet att det är en pojke, lever inte längre.

– Världen rasade. Jag tänkte: det här klarar jag inte.

Hon måste genomgå en naturlig förlossning, och på sjukhuset vill de genast få igång förloppet. Therese Almén är språklärare, och studentdimissionen skulle äga rum följande dag.

– Jag vill ju lägga mössor på mina studenter. Det blir så mycket jobb för mina kolleger, sa jag. Man är så pliktrogen.

Men alla måsten nedprioriteras och förlossningen sätts igång genast. Hela sex dagar är hon intagen på sjukhus innan förlossningen startar.

– Inte en sekund av den tiden är jag ensam. Mina vänner byter sina arbetsturer, gör upp turlistor om vem som ska vara hos mig. De är med mig natt och dag, sover i en säng bredvid min. De läser högt för mig, masserar mina fötter, kramar mig. I den värsta av

FÖRLUSTER O

stunder blir jag som inlindad i bomull.

Sorgen

– Jag vet inte om man kan säga att man kommer över förlusten av ett barn. Sorgen och saknaden finns och kommer alltid att finnas. Men de tar sig olika uttryck när man väl kommit igenom den fruktansvärda och bedövande första fasen, säger Therese Almén.

Det kändes viktigt att få ordna en begravning för Leo. I kapellet vid Mejlans sjukhus tog Therese och hennes närmsta familj och vänner avsked av den efterlängtnade lilla pojken. Medan de andra gick hem till Therese lägenhet tog hon och hennes pappa en annan väg.

– Jag bar lådan till bilen och pappa körde mig till krematoriet i Sandviken. Pappa, som är åkeriägare, har aldrig kört så försiktigt som då. En av de värre stunderna var då jag satte mig i bilen med honom efter att ha fört in Leo och lådan till krematoriet. Pappa var helt förstörd. Det som kändes oerhört jobbigt för mig under den här tiden var att se hur nedbrutna mina föräldrar var. Det

»Det var de längsta timmarna i mitt liv.«

kändes som att jag hade velat skydda dem.

Det blev familjen och vännerna som blev avgörande för att hon skulle orka.

– De ringde, skickade meddelanden, hälsade på, undrade om jag ville göra än det ena, än det andra. Deras tankar, böner och stöd är jag evigt tacksam för.

Hon bestämde sig också för att inte väja.

– Jag ville leva i sorgen när Leo dog. Annars kommer allt tillbaka som en bumerang.

Senare hölls urnnedläggning i Kvevlax, där Therese Almén vuxit upp.

– Alla ritualer fick stor tyngd. De kändes viktiga och som en del i hela sorgprocessen.

I Kvevlax finns också en gravsten med både Mios och Leos namn, även om Mios aska finns i Furumo i Vanda.

– Efter att ha talat med andra som varit med om samma sak beslöt jag att ha en gravplats.

Ett telefonsamtal

Långt senare kom dagen när Therese Almén tog kontakt med Rädda Barnen och anmälde sig till en kurs för att bli fosterförälder.

Therese Almén säger att många sagt till henne att hon är tuff och stark. Det är adjektiv hon inte själv skulle beskriva sig med: – Det handlar om kärlek från min sida. Kärlek till barn. Kärlek till människor överlag, kärlek till livet.

De biologiska föräldrarna

Therese Almén berättar sin historia samtidigt som hon ger Frans, som nu är ett och ett halvt, gröt och mjölk, byter en blöja. Han äter och skrattar, protesterar om han inte får fruktpuren han vill ha. Ser på oss med mörkblå begrundande ögon.

De biologiska föräldrarna valde att inte se Frans efter förlossningen.

– De har sina orsaker, och de har kämpat mycket med det här.

Therese och föräldrarna träffades kort efter förlossningen hos Rädda Barnen.

– Det var ett bra samtal, och de sa att han inte kan få ett bättre hem än hos mig.

Kring nio månader senare ringde de och frågade om de får hälsa på hos Therese.

– Alltså timmarna innan de kom ... På ett rationellt plan insåg jag att det här är ett viktigt steg i deras process. Men jag tänkte: De kan ju inte se honom och inte vilja ha honom. Nu kommer de att ta honom ifrån mig.

Hon valde att inte ha honom i famnen när hans biologiska mamma, pappa och några år gamla storebror ringde på dörren.

– Jag tänkte att jag kan inte chocka dem på det viset. Så han blev kvar i vardagsrummet. Jag gick in i köket och kokade kaffe och lät dem hälsa på honom i fred. De grät när de såg honom.

Hon berättar att medan Frans och hans storebror bekantade sig med varandra, obekymrat så som barn kan, lät hon föräldrarna styra samtalet.

– De hade en massa frågor. Vad han äter, om jag får stöd, vad vi gör på dagarna. Nu efteråt känns det fint att vi sågs.

Efter det hälsade de på ytterligare en gång.

– Frans storebror hade sagt att han vill ge sin lillebror en bil.

Hon pekar på en blå bil som en liten pojke kan sitta på och köra.

– Den hade varit storebroderns favoritleksak, nu ville han ge den till sin lillebror.

Hon tror att det alltid kommer att finnas en kontakt mellan familjerna.

– Frans storebror kommer ju att bära honom med sig i livet.

En sak hon vill betona är att Frans inte är en ersättare för Mio och Leo.

– Jag ser honom som deras bror. Jag talar om hans syskon på samma sätt som om hans biologiska föräldrar och bror. Som en naturlig del av vårt liv.

Frans heter egentligen något annat.

CH MIRAKEL

Kursen skulle ta nästan ett år.

– Kursledarna sa att biologiska föräldrar oftast väljer en kärnfamilj till sina barn, men de uppmanade mig att gå den i alla fall.

Några månader efter avslutad kurs väntade ett missat samtal och ett textmeddelande i hennes telefon.

– Det var från min kontaktperson på Rädda Barnen. Kan du ringa mig så fort som möjligt, stod det. Till all tur såg jag det efter sista lektionen för dagen. Jag sökte upp ett tomt klassrum. När jag ringde upp sa hon: Det kommer att födas ett barn med Downs syndrom.

De ville veta om hon var intresserad av att bli fosterförälder, och de behövde snabbt besked. Barnet skulle födas samma vecka.

– Jag bara hummade och lyckades inte säga så mycket under samtalet. Vad vet jag om Downs syndrom tänkte jag.

Hon googlade, hon ringde samma kväll en bekant som är mamma till en flicka med Downs syndrom.

– Men det här beslutet tar man inte med huvudet. Egentligen visste jag genast när jag

fick frågan vad jag skulle svara.

Hon fick samtalet en måndag, på onsdag eftermiddag satte sig Therese på tåget för att hälsa på på sjukhuset.

Den nyfödda pojken hade blivit opererad, tolvfingertarmen hade justerats.

– Han låg ensam i en slags kuvös i ett rum. Jag fick inte hålla honom då, på grund av operationen.

Går det att beskriva hur det kändes att se honom för första gången?

– Nej, säger hon. Det går inte att beskriva.

– På tåget tillbaka var jag livrädd. Beslutet var fattat, jag ångrade inget, men jag tänkte: Vad ger jag mig in på? Jag kommer att ha ansvaret för ett litet mirakel.

I en månad reste hon två timmar för att hälsa på och två timmar hem igen.

– Jag jobbade intensivt på tåget, sedan satt jag på sjukhuset och bara höll honom, i timmar.

Efter en månad flyttade Frans hem till Therese i Helsingfors.

»Sedan satt jag bara på sjukhuset och höll honom.«

Det var inte så här det skulle bli

Påskens berättelse handlar om att bli omskakad av att allt gått förlorat, och om den förvirrade glädjen när livet ändå återvänder, fast inte som man tänkt sig. Lite så som vi hoppas att vår vardag ska återvända.

TEXT: **ERIKA RÖNNGÅRD** ILLUSTRATION: **MALIN AHO**

Alla har en riktning, alla är på väg någonstans. Våren står för dörren, vi gör upp planer, prickar in stora och små händelser i vår kalender, tras-kar på i vardagslunken – men plötsligt stannar allting upp. Det blir ett undantagstillstånd, tillvaron gungar till och inget blir som någon tänkt sig. Vad är det som kommer efter detta, och när kommer det nya? Vilka av oss överlever, och hur ser den nya världen ut?

EVANGELIERNAS BERÄTTELSE om påsken utspelar sig omkring två årtusenden före coronaviruset, men i år låter pandemin mig ana något av hur det kan kännas när all riktning upphör, när allting bara stannar upp på ett fruktansvärt sätt och framtiden ser mörk ut. Min trygghetsbubbla har antagligen varit större än de galileiska fiskarnas, men i år börjar jag ana något av det som de kände. Precis som vi var de på väg. De var på väg till Jerusalem för att Jesus skulle uppfylla deras drömmar om en bättre tillvaro. Sedan tas deras drömmar ifrån dem, Jesus avrättas, rörelsen framåt tvärstannar.

PÅSKENS BERÄTTELSE är ytterlighetens berättelse. Allt går sönder, allt går förlorat på ett plågsamt sätt. Vi försjunker i mörker, kyrkan sveper en svart duk över altaret trots vår-solen utanför. I äldre tider tänkte man att häxor och oknytt flög över världen – likt rädslan för coronaviruset – från långfredagens eftermiddag till påskdagens morgon: då upplevde man sig lika oskyddad som välfärdssamhället inför en hastigt eskalerande pandemi.

MEN PÅSKENS berättelse påminner mig också om att även om allt rasar och går sönder, även om allt hopp ser ut att vara förbrukat är det inte där det slutar. I år tar jag det här med mig från påskberättelsen, lite mer än vanligt: Jag hoppas att vi får en ny början, även om framtiden känns skrämmande. Vi får en vardag, även om den inte ser ut exakt som den vi lämnade bakom oss. Vi får en omstart, även om den inte såg ut som vi föreställde oss. Först sörjer vi, och sedan försöker vi få syn på en ny början.

EN DAG rullas den tunga stenen bort från gravens öppning och morgonens ljus strömmar in. En dag är det dags att träda ut i det ljuset.

Bill Ravall måste nu se till att han vistas på folktomma platser.

Jobbigare vara sjuk nu

Medan han jobbat, sysslat med musik och sina körer har Bill Ravall hållit igång mentalt. Men när allt ligger nere på grund av coronaviruset blir det jobbigt.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Bill Ravall, kantor i Pedersöre församling, hör till riskgruppen. Han har en allvarlig grundsjukdom, cancer. Nu senast i skelettet.

– För tillfället har jag ingen aktiv cancer, åtminstone ingen jag vet om. Just nu får jag heller ingen annan medicin än bromsmediciner. På det sättet är läget inte akut, säger han.

Han återvände till jobbet i mars efter den senaste strålbehandlingen. Han är glad över det lilla jobb som finns att göra i församlingen. Det håller tankarna borta från sjukdomen.

– Jag har hittills inte mått mentalt dåligt på grund av sjukdomen. Men jag märker en stor skillnad nu då allt stannat upp på grund av corona. Jag hinner tänka och känna efter mer. När jag förberedde körer och andra jobbaktiviteter som nu ligger nere hade jag annat att tänka på. Just nu känns det ganska motigt. Framtiden, både gällande min sjukdom och världssi-

tuationen, förstärker otryggheten och ovissheten ytterligare. Det är jobbigt.

Han säger att det trots allt går att leva med en allvarlig sjukdom.

– Visst har det kommit många frågor, som ”Varför just jag?”. Cancer är ju något som drabbar andra, inte mig. Men mitt i det får man konstatera att det också drabbar mig. Det positiva är att jag ändå kunnat vara socialt och fysiskt igång, trots att jag har problem med benen och inte kan gå längre sträckor.

Bill Ravall har inte varit frisk sedan 2016.

– Jag har fått bakslag så många gånger att jag inte ens kan räkna dem. Det oroar mig vad som är på gång i kroppen. Jag ställer mig hela tiden frågan var nya metastaser och infektioner dyker upp.

Hösten 2017 fick han en kraftig infektion som visade sig vara lymfödem, det vill säga att det bildas mera vätska

i kroppen än det går ut, och speciellt i benen. Han låg fyra veckor på sjukhus.

– Själva cancern har inte vållat någon smärta. Enda gången jag hade värk var efter en operation våren 2016. Jag har heller aldrig mått dåligt i någon större utsträckning medan jag fått cellgift. Det värsta är lymfödemet, det bildas vatten i kroppen som gör att benen sväller så att jag har svårt att gå. Det stora problemet är att jag inte orkar spela orgel värst länge. När jag sitter med benen i nittio graders vinkel täpps knävecken och ljumskarna igen.

»Jag känner mig trygg och avslappnad, för Gud bryr sig om mig.«

Är du rädd för att få coronavirus också?

– Visst är jag det. Jag har varit till apoteket någon gång men jag går inte i butiker. Jag har vissa fysiska möten på jobbet, men de flesta möten hålls nu via nätet. Ingen vet ju hur man reage-

rar ifall man skulle smittas av viruset. Därför tycker jag inte att det är någon idé att utsätta mig för fara.

Ingen vet heller vad som händer om det blir ett totalt utgångsförbud.

– På grund av lymfödemet borde jag vara ute och röra på mig varje dag. Jag har varit mycket i Fäbodaskogarna. Nu måste jag se till att inte röra mig på platser där andra människor rör sig. Just nu lider jag mest av att inte få träffa min tvååriga sonson i Helsingfors.

Är du trygg i ditt förhållande till Gud?

– Jo, jag är väldigt trygg. Jag vet att det är många som ber för mig. Jag ser också att jag har Guds beskydd och änglavakt. Jag känner mig trygg och avslappnad, för Gud bryr sig om mig och vill att jag ska må bra och vara positiv. Jag är kanske inte den mest positiva människan annars, åtminstone inte om man ska tro familjen. Men jag har kunnat känna mig positiv under hela min sjukdomstid.

– Tryggheten i Gud har genomsyrat mitt liv och speciellt under sjukdomstiden. Den gör att jag orkar. Det är jag helt övertygad om. Jag har fått kraft från ovan att klara av att hantera alla negativa provresultat som kommit.

JESSICA BERGSTRÖM

En annorlunda påsk

ÄNDA SEDAN JAG var liten har påsken varit mycket betydelsefull för mig. Kyrkorummet som under långfredagen nästan håller andan, det stora träkrucifixet mitt i koret i min barndoms kyrka, är etsade i mitt minne.

Och allting kulminerade i påskdagens jublande, färgsprakande glädje. Processionen med påskliljor som fyllde kyrkan med dofter. Barnkören som stämde in i växelsång med kyrkokören. "Dina händer är fulla av blommor, vem var det du tänkte att ge dem till? Tänkte ge mina blommor till Jesus, graven den var tom Han fanns inte där".

Unga och gamla sjöng tillsammans. Jag minns leendena, musiken, uppståndelsen som genomsyrade allting, gav en aning om nystart. Gemenskapen i gudstjänsten.

Det är sådant som bär, från dag till dag, från decennium till decennium, från barn till åldring. I gudstjänsten får vi möta varandra och Gud, vi får följa kyrkoårets växlingar och känna dem avspelas i vårt eget liv.

»En utmaning är att se att uppståndelsen inte är beroende av omständigheterna.«

VISTÅRNUINFÖR en mycket annorlunda påsk. En påsk där gudstjänsten är digital och församlingen inte möts ansikte mot ansikte. En påsk där glädjen kanske dämpas av oron för coronaviruset och vad det gör med vårt samhälle.

En utmaning är att se att uppståndelsen inte är beroende av omständigheterna. Vårt samhälle håller nu andan, vi söker information och något att hålla fast vid. Vi längtar efter befrielse från karantän, påtvingad isolering och att åter få mötas och ha gemenskap.

Jag tänker att här blir det så tydligt att uppståndelsen sker också i år. Mitt i vårt mörker, mitt i våra svårigheter, är den tomma graven den befrielse vi längtar efter. Ljuset som berättar att trots att det såg hopplöst ut så var det inte hopplöst. Och får vi inte sjunga tillsammans i år får det sjunga inom oss, som en tilltro till framtiden och en visshet om att Gud är med, just där vi är, i varje situation.

"Dina ögon är fyllda av glädje, säg vad har de sett för att få sånt ljus? De har sett hur vårt liv fick en mening. Jesus fyller mörkret med liv och ljus".

Jessica Bergström är kaplan i Mariehamn. **Idag** är hon tacksam för att musiken bär trots att verksamheten nu ser så annorlunda ut. **Hennes tips:** Testa fasta genom att avstå dina egna prestationskrav. Fyll utrymmet med att ta emot istället ...

SÖNDAG 12.4.2020, Påskdagen

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan beskriver vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Påskhelgen

bjuder på skarpa kontraster. På skärtorsdagens kväll kläs altaret av och ljusen släcks. Vi går från den svarta och tysta långfredagen till påskdagsmorgonen och församlingens glädje när budskapet når oss att graven är tom – **Kristus är uppstånden.**

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Hos. 6:1–3
eller Hes. 37:1–14

ANDRA LÄSNINGEN

1 Kor. 15:12–22

EVANGELIUM

Joh. 20:1–10

"Tidigt på morgonen efter sabbaten, medan det ännu var mörkt, kom Maria från Magdala ut till graven och fick se att stenen för ingången var borta."

Läs mera i
Joh. 20:1–10.

Psalmförlag

98: 1-3, 90, 850, 852

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

*Jesus, ingen väg är
obekant för Dig.
Låt oss vandra med dig,
ända till Din tomma
grav. Fyll oss med glädje.
Gör våra steg lätta.*

Bönen är skriven av Jessica Bergström.

SÖNDAG 19.4.2020, Första söndagen efter påsk

Nästa söndag

handlar texterna om hur Jesus uppenbarade sig för de tvivlande lärjungarna och övertygade dem om sin uppståndelse. Påsken var traditionellt en tid för dop, och söndagen handlar också om hur de som blivit döpta ska leva som nya människor. Temat är Uppståndelsens vittnen.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Sak. 8:6–8

ANDRA LÄSNINGEN

Apg. 3:12–20

EVANGELIUM

Joh. 21:1–14

"När morgonen kom stod Jesus på stranden, men lärjungarna förstod inte att det var han. Och Jesus frågade: 'Mina barn, har ni ingen fisk?'"

Läs mera i
Joh. 21:1–14.

Psalmförlag

536, 854, 100, 102

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

Skicka era kyrkliga annonser till: annons@kyrkpressen.fi

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

Vi går mot ljuset!

Påskan är en vandring från hopplös desperation till förundrad glädje. På de här sidorna hittar du sällskap på den resan.

I påsk behöver du kanske gemenskap mer än någonsin. Den står att finna, även om den inte ser likadan ut som den brukar. I stället för en stor påskmiddag med hela tjocka släkten kan du pricka in en träff med din församling.

Du kan sätta dig framför en skärm med en stor kopp te och delta i en virtuell gudstjänstgemenskap. På det här uppslaget ser du när din församling sänder gudstjänster, andakter och annat program på nätet.

Men din hemkyrka står också öppen för andakt och samtal. Kolla in tider för stillhet i kyrkan på detta uppslag, eller på din församlings hemsida.

Välsignad påsk!

DOMPROSTERIET

AGRICOLA

To 9.4 kl. 19: Skärtorsdagens strömmade gudstjänst från Strömfors kyrka.

Fr 10.4 kl. 11: Långfredagens strömmade gudstjänst från Lovisa kyrka.

Sö 12.4 kl. 11: Påskdagens strömmade festgudstjänst från Pernå kyrka.

Sö 19.4 kl. 11: Strömmad gudstjänst från Lovisa kyrka.

Gudstjänsterna kan följas från hemsidan www.agricolaforsamling.fi eller på församlingens Facebooksida.

Du hittar oss på hemsidan www.agricolaforsamling.fi, Facebook och Youtube: Agricola svenska församling, Instagram: @agricolasvenskaforsamling.

BORGÅ

Skärtorsdagen 9.4 kl. 18: Strömmad mässa i Borgå domkyrka. Medverkande är Hanna Eisentraut-Söderström, Tuija Wilman, Reidar Tollander, Päivi

Tiitu, Ulrika Lindholm-Nenonen.

Långfredag 10.4 kl. 12: Strömmad gudstjänst i Borgå domkyrka. Medverkande är Marina Smeds, Saara Henkola, Eric-Olof Söderström, också Markku Pihlaja, sång samt Tommi Wesslund, cello.

Påskdagen 12.4 kl. 12: Strömmad gudstjänst i Borgå domkyrka. Medverkande Mats Lindgård, Elefteria Apostolidou, Reidar Tollander, Päivi Tiitu, Eric-Olof Söderström, Cornicines Borgoenses.

Annandag påsk 13.4 kl. 12: Strömmad gudstjänst i Borgå domkyrka. Medverkande Claus Ståhlberg, Elefteria Apostolidou, Päivi Tiitu, Mats Fontell.

Söndag 19.4 kl. 12: Strömmad gudstjänst i Borgå domkyrka. Medverkande Marina Smeds, Claus Ståhlberg, Päivi Tiitu.

Söndag 19.4 kl. 12: Strömmad gudstjänst i Borgå domkyrka. Medverkande Marina Smeds, Claus Ståhlberg, Päivi Tiitu.

Följ med Facebook och webben www.domkyrkan.fi!

Diakoniarbetare

Åsa Eriksson, ledande diakoniarbetare, asa.eriksson@evl.fi, 040 589 0354
Irina Lemberg, diakoniarbetare, irina.lemberg@evl.fi, 040 512 5082

Ulrika Lindholm-Nenonen, diakoniarbetare, ulrika.lindholm-nenonen@evl.fi, 040 747 2232.

Behöver du och din familj ekonomiskt stöd för matinköp? Ring diakonin kl. 9–17 dejournummer 019–661 1241!

SIBBO

Mer information: på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbo-svenskaforsamling.fi.

På grund av coronavirusepidemin är alla evenemang inställda. Gudstjänsterna sänds på nätet och på långfredagen och påskdagen på tv och är inte öppna för församlingens medlemmar. Följ med informationen på församlingens hemsida och Facebooksida.

To 9.4 kl. 18: Skärtorsdagens mässa i Sibbo kyrka. Strömmas på nätet. Camilla Ekholm, Sinikka Stöckell.

Fr 10.4 kl. 11: Långfredagens gudstjänst i Sibbo kyrka. Sänds på Yle Teema Fem. Katja Korpi, Lauri Palin. Herrkvar-tett medverkar.

Sö 12.4 kl. 12: Påskdagens gudstjänst i Sibbo kyrka. Sänds på Yle Teema Fem. Camilla Ekholm, Helena Rönnberg, Lauri Palin, Sinikka Stöckell. Kyrkan öppen kl. 13–15.

Må 13.4 kl. 18: Tvåspråkig Taizégudstjänst på annandag påsk i Söderkulla kyrka. Strömmas på nätet. Helena Rönnberg, Sirpa Tolppanen, Lauri Palin, Sinikka Stöckell, Tiina Paloniemi.

Sö 19.4 kl. 12: Gudstjänst från Söderkulla kyrka. Strömmas på nätet. Katja Korpi, Sinikka Stöckell. Kyrkan öppen kl. 13–15.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Johanneskyrkan, Högbergsgatan 12
www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Gudstjänster på distans

Under påsken kommer gudstjänsterna både strömmas och bandas in på förhand.

Skärtorsdag 9.4: Nattvardsmässa kl. 18 i Johanneskyrkan

Långfredag 10.4: Andakt i Jesu dödsstund kl. 15 i Johanneskyrkan

Påskdagen 12.4: Högmässa kl. 12 i Johanneskyrkan

Annandag påsk 13.4: Gudstjänst som strömmas kl. 12 från Johanneskyrkan

Första söndagen efter påsk 19.4:

Gudstjänst som strömmas kl. 12 från Johanneskyrkan

Gudstjänsterna finns på vår hemsida:
www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes och på församlingens Facebooksida: www.facebook.com/johannesforsamling.

Under stilla veckan kan du också följa med den virtuella Korsvägen i Johanneskyrkan. Håll utkik på Facebook och hemsidan.

Andra påskevenemang som annonserats om i församlingens påskhälsning kommer pga undantagstillståndet inhiberas.

Barnfamiljer

Musiklek, babyrytmik, kantelekursen och den öppna dagklubben är stängda för tillfället. Eftersverksamheten har koncentrerats till skolorna. Vid frågor om barnverksamheten kontakta Helena Hollméus, helena.hollmerus@evl.fi eller 050 401 0390.

Evenemang

Dagsläger: 1–18.6, vardagar kl. 9–16.30 i Hörnan och i S:t Jacob. För barn i lågstadiet. Vi kommer vara mycket utomhus med möjlighet till rörelse och lek. Anmälningstiden går ut 15.5. Deltagarantalet är begränsat och vi tar emot barnen i anmälningsskeden. Länk till anmälan finns på hemsidan. Frågor riktas till Helena Hollméus (helena.hollmerus@evl.fi), tf ledare för barnverksamheten.

Ungdomar

På @johannesungdom på Instagram publiceras varje vecka andakter, utmaningar och frågesporter. Du kan också kontakta ungdomsarbetsledarna Nicolina Grönroos och Christer Romberg om du har frågor eller vill prata.

Kyrkan är öppen:

Johanneskyrkan är öppen vardagar kl. 12–18 och helger kl. 12–16 för bön och meditation. Under öppettiderna finns

en präst eller annan andlig arbetare på plats för samtal.

Pastorskansliet:

Det fysiska kansliet är tills vidare stängt, men vi betjänar er som vanligt under öppettiderna per telefon (09 2340 7700) och e-post (johannes.fors@evl.fi). Om du behöver någon att prata med finns församlingens officiella **Behöver du någon att prata med?** Behöver du någon att prata eller be tillsammans med? Prästerna och diakoniarbetarna är anträffbara på telefonnumret 050 477 7718 varje dag kl. 9–21. Tveka inte att ta kontakt!

MATTEUS

Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3
www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Gudstjänsten på turné

Under påsken sänder vi gudstjänster från olika kyrkor på församlingens område:

Palmsöndag: 5.4 kl. 10 Matteuskyrkan

Skärtorsdag: 9.4 kl. 18 Östersundom kyrka

Långfredag: 10.4 kl. 10 Botbygårds kyrka

Påskdagen: 12.4 kl. 10 Matteuskyrkan

Annandag påsk: 13.4 kl. 18 Nordsjö kyrka

Första söndagen efter påsk: 19.4 kl. 10 Åggelby

Gudstjänsterna sänds på vår Facebooksida: www.facebook.com/matteusforsamling. Det går också att se gudstjänsterna i efterskott, du hittar inspelningen på Facebook eller på vår hemsida. Välkommen med i påskens gemenskap – över nätet!

Under stilla veckan kan du också följa med på en spännande påskvandring via Matteus församlings Facebook eller Instagram.

Barnfamiljer

I Facebook-gruppen Matteus Barn & Familj hittar du aktuell info. För tillfället bl.a. påskpysselidéer, eftersom både påskpysseldagen och pysselklubbarna är inställda. Be att få komma med i gruppen!

Ungdomar

Ungdomssamlingar online: Onsdagens ungdomskvällar kl. 18–20 live på Instagram och/eller Youtube. Böneandakt och diskussion. Ungdomsarbetsarna jourar också turvis varje dag kl. 19–21 på WhatsApp. Mera information hittar du via hemsidan eller kan du få direkt av ungdomsarbetsarna.

Hjälp och stöd

Du kan alltid kontakta församlingen anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen under dessa osäkra tider. Kontakta diakoniarbetarna Carita Riitakorpi

KYRKSLÄTT

Förundra dig över påskens under

Under stilla veckan kommer vi att lägga ut ett inspelat påskskådespel. Församlingarnas fönster är dekorerade med påskens budskap, du kan gå och förundra dig över påskens glädje och under.

050–380 3986 eller Mari Johnson 050–380 3976. Ungdomsarbetsarna jourar turvis varje dag kl. 19–21 på WhatsApp och prästerna jourar dagligen 9–21 på Matteus församlings nummer 09 2340 7300.

Helsingfors-hjälpen för dig som är över 70 år: Hjälp med butiks- och apoteksärenden och möjlighet till samtalsstöd. Läs mera på sidan 18.

Kyrkan öppen – kansliet på distans:

Matteuskyrkan i Östra centrum är öppen varje dag (förutom lördagar) kl. 17–19. Du är välkommen att stilla dig eller tända ljus. På plats finns även en anställd ifall du vill samtala. Åbohusvägen 3.

Pastorskansliet på Åbohusvägen 3 är stängt tills vidare. Du når kansliet per telefon eller e-post normalt må, ti, to och fr kl. 9–14.

Uppdaterad information om alla specialarrangemang hittar du på www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus.

PETRUS

Petruskyrkan Skogsbäcksvägen 15
www.petrusforsamling.net

Följ med församlingens hemsida och facebook för uppdaterad information under undantagsläget. Inga fysiska samlingar ordnas under denna tid. Kontakta kansliet per telefon och e-post under denna tid.

Gudstjänster

Guds församling är inte beroende av byggnader. Du och jag är församlingen tillsammans och vi verkar under alla

omständigheter. De kommande veckorna kan du delta i gudstjänsten från din hemsoffa. Gudstjänsten direkt-sänds på Petrus facebook-sida, och du kan se gudstjänsterna via länken även om du inte har ett eget facebook-konto. www.facebook.com/petrusforsamling

10.00: Traditionell gudstjänst

15.30: Puls-gudstjänst

14.4 kl. 19: Förbön och Tack

Bön förenar och förändrar

Gud inbjuder oss som församling att komma särskilt nära Honom under tider av utmaningar. Bönen förenar, var vi än befinner oss.

Be tillsammans: Varje dag kommer vi att be tillsammans tre gånger om dagen. Kl. 9 andakt på facebook live och kl.15 och kl. 21 bön via Zoom. Länken på hemsidan. Någon av de anställda är alltid där och leder bönen. Du kan delta i bönen där du är och även skriva bilder, tankar och böner i kommentarsfältet. Varje tisdag håller Petrus lärjungaskola Transform andakten.

Du kan som alltid skicka in dina böneämnen: per e-post pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Förbön och Tack, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors, eller via förbönstelefonen: mån kl 14.30–16.30 och ti 31.3 kl 18–19, tel 09–23407171.

Stilla veckan

Aktläsning: Under stilla veckan följer vi Jesus på hans vandring mot korset. Bibeltexter läses live via facebook, to kl. 19 och långfredagen kl. 10.

Fira påsken hemifrån 12.4: Påskdagens traditionella gudstjänst kl.10, Påskdagens Puls-gudstjänst kl.15.30. Han är uppstånden!

Annandag påsk gudstjänst: må 13.4 kl. 10

Barnfamiljer

Trots att vi inte träffas fysiskt under de kommande veckorna så fortsätter gemenskapen via facebook. I Petrus Kidz-gruppen på facebook finns det andakter och tankar för dig och din familj – varje vecka!

Petrus barnläger: 1–5.6 kl. 9–16 varje dag ordnas Petrus barnläger ifall läget tillåter.

Kontakta anne.koivula@evl.fi

Gemenskap och hjälp

Ses i hemmen: Vi vill uppmuntra alla att ha extra mycket kontakt med varandra per telefon, per videolänk eller med några få i hemmen. Vi finns till för varandra.

Journummer: Ifall du behöver någon att prata med är prästerna och diakoniarbetarna anträffbara på telefonnumret, 09 2340 7114, varje dag kl. 9–21. Tveka inte att ta kontakt!

DEUTSCHE GEMEINDE

Die Gottesdienste aus der Deutschen Kirche sind auf unserer Internetseite www.deutschegemeinde.fi zu finden.

Do 9.4. 18 Uhr: Abendmahlsfeier zum Gründonnerstag (Hans-Christian Beutel)
Fr 10.4. 11 Uhr: Andacht zur Sterbestunde zum Karfreitag (Hans-Christian Beutel)

So 12.4. 11 Uhr: Familiengottesdienst zum Ostersonntag (Matti Fischer und Hans-Christian Beutel)

So 19.4. 11 Uhr: Gottesdienst (Matti Fischer und Hans-Christian Beutel)

OLAUS PETRI

Våra barngrupper, musikandakter samt "Livsglädje med musik" är på paus fram till 15.5.

Kansliet kan man inte heller besöka, men nås per telefon må-fre kl 10–12 på numret 0504179234 eller per e-post olauspetri@evl.fi.

Om man känner oro och vill prata med någon så går det bra att ringa vår kyrkoherde Timo Viinikka på 045 856 1727. **OBS!** Även de som hör till riskgrupperna kan ta kontakt om man behöver hjälp med att t.ex. handla. Detta gäller för tillfället i huvudstadsregionen där vår personal finns.

Följande gudstjänster är stängda för församlingen men live-streamas istället på vår facebook sida Rikssvenska Olaus Petri församlingen – den sjungande kyrkan: to 9.4 kl 18, fre 10.4 kl 11, sö 12.4 kl 11, må 13.4 kl 11, sö 19.4 kl 11.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

Gudstjänster

Gudstjänsterna hålls så att endast de som förrättat gudstjänsten är närvarande. De direktsänds på webben, i första hand via Facebook: [facebook.com/www.esboforsamlingar.fi](https://www.facebook.com/www.esboforsamlingar.fi).

Skärtorsdag 9.4 kl. 19.30

Långfredag 10.4 kl. 12.15

Påskdagen 12.4 kl. 12.15

Annandag påsk 13.4 kl. 12.15

Därefter direktsänds i regel en guds-

tjänst per söndag, kl. 12.15. Korta andakter, musikvideor och annat församlingsaktuellt finns på församlingens Facebooksida och Instagramkontot [@esbosvenskaforsamling](https://www.instagram.com/esbosvenskaforsamling)

Paus i verksamheten till 31.5.

All samlande församlingsverksamhet i hela Esbo håller paus t.o.m. 31.5. Kyrkliga förrättningar sköts med undantagsarrangemang. Högst 10 personer får delta. Om det finns behov av att avvika från bestämmelserna gällande några personer, bör detta diskuteras med församlingens kyrkoherde.

De anställda finns här för dig

Trots att verksamheten håller paus är de anställda anträffbara för samtal per telefon, e-post och sociala medier. Den öppna diakonimottagningen är stängd, men diakoniarbetarna nås per telefon och e-post. Kontaktuppgifter till de anställda finns på esboforsamlingar.fi/kontakt

Kundbetjäning endast per telefon och elektroniskt:

Esbo svenska församlings kansli: 09 8050 3000, esbosvenskaforsamling@evl.fi

Esbo församlingars servicecentral, bokning av dop, vigsel och jordfästning: 09 8050 2601, varauspalvelut.espoo@evl.fi

Uppgifter om förändringar kan förekomma och meddelas så fort som möjligt på esboforsamlingar.fi och sociala medier.

GRANKULLA

PÅSKENS GUDSTJÄNSTER DIREKTSÄNDS PÅ NÄTET: Närmare information på församlingens hemsida.

www.grankullaforsamling.fi

www.facebook.com/grankullaforsamling/

To 9.4 kl. 19: Skärtorsdagsgudstjänst, Daniel Nyberg, Heli Peitsalo.

Fr 10.4 kl. 12: Långfredagens passionsgudstjänst, Johan Kanckos, Barbro Smeds.

Sö 12.4 kl. 12: Påskdagens gudstjänst, Daniel Nyberg, Markus Malmgren.

Ti 14.4 kl. 9.30–11: Diakonimottagning och brödutdelning i kyrkans aula.

Sö 19.4 kl. 12: Gudstjänst, Ulrik Sandell, Heli Peitsalo.

Ti 21.4 kl. 9.30–11: Diakonimottagning och brödutdelning i kyrkans aula.

Lö 9.5 Pilgrimsvandring: till Klockarmalm i Esbo. Närmare information daniel.nyberg@evl.fi eller 050 461 9207. Anm. senast 5.5.Talus.

PÅ WEBBEN

Aktiviteter och häng för unga

På [@johannesungdom](https://www.instagram.com/johannesungdom) på Instagram publiceras varje vecka andakter, utmaningar och frågesporter.

Matteus församling ordnar ungdomssamlingar online. Onsdagens ungdomskvällar kl. 18–20 live på Instagram och/eller Youtube.

Vanda svenska församling har After-School-häng tis-dagar och torsdagar kl. 16–17.30.
www.vandasvenskaforsamling.fi/evenemang

KYRKSLÄTT

To 9.4 kl. 18: Inspelad Gudstjänst från Kyrksläotts kyrka, kyrkan är övrigt stängd.

Fr 10.4 kl. 12: Inspelad Tvåspråkig Gudstjänst från Haapajärvi kyrka, kyrkan är övrigt stängd.

Sö 12.4 kl. 12: Inspelad Gudstjänst från Kyrksläotts kyrka, kyrkan är övrigt stängd.

Sö 19.4 kl. 12: Inspelad Gudstjänst från Kyrksläotts kyrka, kyrkan är övrigt stängd.

Under stilla veckan kommer vi att lägga ut ett inspelat påskskådespel. Församlingarnas fönster är dekorerade med påskens budskap, du kan gå och förundra dig över påskens glädje och under.

Du kan titta på inspelningarna i en vecka efteråt på församlingens hemsida eller sociala median, facebook, youtube. Mera information hittar du på hemsidan.

Kyrkoherdeämbetet betjänar under coronaepidemin endast per telefon eller epost må-to kl. 9–15. Fredagar stängt. Tel. 040 350 8213. Epost: kyrkslotts.svenska.forsamling@evl.fi.
www.kyrkslottsforamlingar.fi

TAMMERFORS

En ny videoandakt publiceras varje vecka på församlingens Facebook-sida www.facebook.com/tfors.svenska, under stilla veckan varje dag.

Sön 19.4 kl. 10: streamas en tvåspråkig gudstjänst från Tammerfors domkyrka, Kim Rantala, Petra Perttula. Streamen finns som direktsändning på www.aamulehti.fi som är tillgänglig för alla och efter gudstjänsten för Aamulehtis prenumeranter. Gudstjänsten firas utan en närvarande församling.

VANDA

To 9.4 kl. 18: Skärtorsdagens andakt till minnet av den första nattvarden, Helsing kyrka S:t Lars, Kyrkov. 45, A. Paavola, A. Ekberg, Sofia Lindroos violin och sång – strömmas.

FR 10.4 kl.10: Långfredagens gudstjänst, Helsing kyrka S:t Lars, M. Fagerudd, A. Ekberg, Heidi Åberg, violin och sång – strömmas.

SÖ 12.4 kl. 10: Påskdagens festgudstjänst, Helsing kyrka S:t Lars, J. Juntumaa, M. Fagerudd, A. Paavola, Tia Svanberg, sopran, Laura Viheäpuu,

cembalo, Anna-Mari Ablouh & Julia Vasileva, violin – strömmas.

MÅ 13.4 kl. 18: Annandag påsk musikandakt, Helsing kyrka S:t Lars, M. Fagerudd, A. Ekberg, Heidi Åberg, sång och violin-strömmas.

SÖ 19.4 kl. 10: Gudstjänst, Helsing kyrka S:t Lars, J. Juntumaa, Isa Tuhkainen – strömmas.

Påskens andakter och gudstjänster samt söndagsgudstjänster kl. 10 i Helsing kyrka S:t Lars strömmas via vår Facebooksida <https://www.facebook.com/VandaSvenskaForsamling/>
Barnens påskkyrka: följ med via vår hemsida (barn och familj/påsk med barn).

Ungdomsverksamhet:

After-School Häng ti och to kl. 16–17.30: Välkommen med på att chill lite efter skoldagen för ungdomar och unga vuxna. Trött efter skoldagen? Känns det som att du vill se några andra ansikten? Kanske du bara vill hänga en stund utan någon press eller nåt annat? Känns det som att du vill växla några ord en stund? Fungerar via dator/telefon/pad/etc. Länk att joja: <https://www.vandasvenskaforsamling.fi/evenemang>

Barnverksamhet:

Du som skall börja i ettan eller går i lågstadiet, välkommen med på barnläger i Helsinggård, Konungsv.2: Dagläger 1–5.6, 8–12.6 och 15–18.6 kl. 8.30–16.30. Pris: 75€/vecka, inkl. mat och program. Du kan delta 1, 2 eller 3 veckor. Info: barnledare hanna-mari. hoglund@evl.fi, 050–341 4964. Anmälan via hemsidorna.

ÖVRIGT

Mathjälp till dem som hör till riskgruppen eller ensamma äldre: Vanda församlingar organiserar matutdelning på följande sätt: Gemensamt bord sammanställer en matpåse av butikernas matvinn. Tyvärr kan du inte själv påverka innehållet. Gemensamt bord delar ut glutenfria kassar till så många som möjligt. Mathjälp får du med att ringa Gemensamt Bord 09 8306 677 eller 050 353 4677

Vanda svenska församling, diakon Heidi Salminen 050 3301828

Hjälp att uträtta ärenden (apotek & butik): diakonissa Annakatri Aho 050 4645068

Diskussionshjälp: Jarmo Juntumaa 0505374221

ESBO

Gudstjänster, andakter och musikvideor på nätet

Påskens gudstjänster direktsänds på webben. De hittas i första hand via församlingens Facebook-sida: [facebook.com/www.esboforsamlingar.fi](https://www.facebook.com/www.esboforsamlingar.fi).

Skärtorsdag: 9.4 kl. 19.30

Långfredag: 10.4 kl. 12.15

Påskdagen: 12.4 kl. 12.15

Annandag påsk: 13.4 kl. 12.15

Korta andakter, musikvideor och annat församlingsaktuellt finns på församlingens Facebooksida och Instagramkontot [@esbosvenskaforsamling](https://www.instagram.com/esbosvenskaforsamling)

PÅSKHÄLSNINGEN som postats till medlemmarna i **Vanda svenska församling**: vänligen kontrollera församlingens program på webben. En del evenemang har inhiberats. <https://www.vandasvenskaforsamling.fi/evenemang>.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

Videogudstjänster och -andakter för vuxna

Under stilla veckan och påsktiden sänds videobandade gudstjänster från Ekenäs kyrka kl. 10 varje söndag och helgdag via länken på webbplatsen www.ekenasnejdensforsamling.fi. Under stilla veckan sänds dessutom videobandade andakter måndag-torsdag samt lördag kl. 18 via samma länk. **Öppethållningen i våra kyrkor** med möjlighet till stillhet, bön och ljusständning samt enskilt samtal och nattvard med en präst enligt följande:

Ekenäs kyrka

Alla söndagar och långfredagen kl. 10–12, måndag–torsdag i stilla veckan kl. 19.30–20.30 (lördag stängt), annandag påsk kl. 18–19.

Tenala kyrka

9.4 kl.20, 10.4 kl.10, 12.4 kl.10, 26.4 kl.10

Snappertuna kyrka

9.4 kl.18, 10.4 kl.12, 12.4 kl.12, 19.4 kl.12

Bromarvs kyrka

9.4 kl.18, 10.4 kl.12, 12.4 kl.12, 26.4 kl.12

Videoandakter för barn och ungdomar

sänds flera dagar i veckan i församlingens Youtubekanal. Följ gärna med!

Ytterligare info: www.ekenasnejdens-forsamling.fi

INGÅ

Offentliga gudstjänster firas inte då vi i Finland för tillfället har undantagstillstånd på grund av coronaviruset. Radiogudstjänster sänds varje söndag på svenska kl. 13.03 i Yle Vega och på finska kl. 9.55 i Yle Radio 1. Yle har också lovat sända TV-gudstjänster varje söndag.

På skärtorsdag och påskdagen publicerar vi andakter på vår hemsida samt på vår facebook-sida. Vi fortsätter med detta på söndagarna så länge undantagstillstånd råder.

Ingå kyrka är öppen för bön och enskilt samtal varje söndag kl. 11–13

Degerby kyrka är öppen för bön och enskilt samtal måndag 13.4. kl. 11–13 **Vi har ingen** gruppverksamhet för tillfället.

Ingå församlings kansli är stängt tillsvidare. Ta kontakt per telefon (09-2219030) eller skicka e-post: inga.kansli@evl.fi.

Ingå församlings diakonimottagning är stängd. Kontakt fås per telefon, tel 050-339 2200/Mira Pauna (e-post: mira.pauna@evl.fi) eller tel 040-555 2090/Birgitta Lindell (e-post: birgitta.lindell@evl.fi).

Mera information: www.ingaforsamling.fi

KARIS-POJO

Påskén

På Palmsöndagen 5.4, Långfredagen 10.4 och på Påskdagen 12.4 sänder vi videogudstjänster som publiceras respektive dag kl. 12.00 på våra webbsidor.

Gudstjänster firas i huvudkyrkan i Karis utan en närvarande församling varje söndag kl. 12. Efter avslutad gudstjänst hålls kyrkan öppen två timmar för enskild andakt, en präst finns på plats i kyrkan.

I kyrkan i Pojo håller vi dörrarna öppna för enskild andakt varje söndag kl. 10–11, en präst finns på plats i kyrkan. Välkommen till båda kyrkorna!

I vår kyrka i Karis kommer vi att hålla dörren öppen kl. 18 – 19.30 varje kväll fr.o.m. må 30.3. Titta in under kvällspromenaden!

Mera info: www.karis-pojoforsamling.fi

SJUNDEÅ

Det finns hjälp att få även på svenska. Sjundeå svenska församling koordinerar butiks- och annan hjälp tillsammans med Sjundeå finska församling under den här utmanande tiden med Coronavirus-epidemin. Frivilliga ställer upp och hjälper i första hand riskgrupper med butiksärenden bland annat.

Sjundeå svenska församlings motto är: hopp och framtidsstro. Du som vill hjälpa eller behöver hjälp vänligen kontakta diakon Gun Venäläinen 040 5336946 eller per e-post: gun.venalainen@evl.fi

ESBO STIFT

LOJO

Söndag 12.4 kl 10

Tvåspråkig radiogudstjänst från Lojo S:t Lars kyrka kan lyssnas via Radio Dei (107,2 MHz). Gudstjänsten förrättas utan närvarande församling. Psalmer: 84:1–3 (finska), 102:1–2 (svenska), 98:1–3 (finska), 854:1–2 (svenska) och 339: 1,4 (finska).

Kyrkorna i Lojo är öppna för stillhet

och enskild bön på söndagar: Lojo S:t Lars kyrka kl 11–13 och Virkby kyrka kl 13.30–15. En församlingsanställd är närvarande för samtal och själavård.

Övrig verksamhet är inhiberat.

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Alla församlingens gudstjänster sänds över internet på församlingens sida på Facebook www.facebook.com/vas-for eller via församlingens webbsidas videoportal på www.vastabolandsforsamling.fi/video.

To 9.4 kl. 19: Skärtorsdagens mässa från Pargas kyrka, tf kaplan i Pargas Pär Lidén, tf församlingsspastor Päivi Nuotio-Niemi, kantor Hanna Lehtonen.

Fr 10.4 kl. 11: Långfredagens gudstjänst från Korpo kyrka, kaplan i Korpo Esa Killström, kantor Mikael Granlund.

Sö 12.4 kl. 10: Påskdagens gudstjänst från Pargas kyrka, kyrkoherde Harry S. Backström, tf kaplan Pär Lidén, kantor Hanna Lehtonen.

– **kl. 11:** Påskdagens familjegudstjänst från Houtskär kyrka, tf kaplan i Houtskär Janette Lagerroos, barn- och ungdomsarbetsledare Mari Nurmi, kantor Ulla-Maija Söderlund.

Må 13.4 kl. 10: Påsk annandags gudstjänst Pargas kyrka, tf kaplan i Iniö Jus-si Meriluoto, tf församlingsspastor Päivi Nuotio-Niemi, kantor Hanna Lehtonen.

Sö 19.4 kl. 10: Gudstjänst från Pargas kyrka, kyrkoherde Harry S. Backström, kantor Markus Ollila.

ÅBO

to 9.4 – må 13.4 kl. 8.00: Morgonandakt med Malena Björkgren. Kan ses på www.facebook.com/abosvenskaforsamling

to 9.4 kl 17: Skärtorsdagsmässa. Audas, Juslin. Kan ses på www.virtuaalikirkko.fi

fre 10.4:

– **kl 9.30:** Korsvandring till Korois, start vid Domkyrkans trappa (ca 3 km).

På korsvandringen följer vi Jesu sista vandring mot korset och får på så sätt fördjupa oss i långfredagens budskap. På grund av Coronaviruset och undantagstillståndet kan vi endast samlas i en grupp på 10 personer, och ber därför den som vill gå med att anmäla sig till emma.audas@evl.fi. Tyvärr måste vi också begränsa deltagandet till personer som är symptomfria och inte hört till någon av de riskgrupper som drabbas hårdare av Coronaviruset.

– **kl 12:** Gudstjänst. Wikstedt (pred), Liljeström (lit), Danielsson. Kan ses på www.virtuaalikirkko.fi

– **kl 15:** Andakt vid Jesu dödsstund. Liljeström Danielsson. Kan ses på www.facebook.com/abosvenskaforsamling

sö 12.4:

– **kl 12:** Högmässa. Abrahamsson (pred), Audas (lit), Juslin. Kan ses på www.virtuaalikirkko.fi

– **kl 13-15:** Präst på plats för samtal i Domkyrkan

må 13.4 kl 12: Predikogudstjänst. Audas (pred), Abrahamsson (lit), Daniels-son. Kan ses på www.virtuaalikirkko.fi

sö 19.4:

– **kl 12:** Predikogudstjänst. Grahns (pred), Wikstedt (lit), Danielsson. Kan ses på www.virtuaalikirkko.fi

– **kl 13-15:** Präst på plats för samtal i Domkyrkan

Om du inte använder internet kan du ta del av andaktslivet på radio Vega:

Gudstjänst söndagar kl 13.03, morgonandakt måndagar–fredagar kl 6.54 och kl 9.10 samt aftonandakt söndagar–fredagar kl 19.15

Diakonimottagning per telefon: 040-3417460 kl. 9–12 på vardagar

Kyrkoherden: 040-3417466

Övriga kontaktuppgifterna finns här: www.abosvenskaforsamling.fi/kontakt

Påskläsning med mörker och ljus

Präster tipsar om påskläsning och berättar vad de själva tänker läsa i påsk.

TEXT: ERIKA RÖNNGÅRD

MARIA SUNDBLOM LINDBERG

1. *Själarnas ö* av Johanna Holmström är en påskbok. Det är uteslutande och straff. Det är Golgata och ensamhet. Det är en bok om den lilla människans utsatthet.

2. Jag ska läsa Lotta Borg Skoglunds bok *Från duk-tig flicka till utbränd kvinna*, en bok om ADHD.

Förhoppningsvis hinner jag också läsa *Klubben* av Matilda Gustavsson och *Ängstgudinnan* av Sofia Torvalds.

Jag älskar påskan men kommer troligtvis bara att njuta av den och inte läsa om den ...

LISA ENCKELL

1. Jag jobbar som församlingspräst och trodde för några veckor sedan att jag skulle vara fullt sysselsatt med förberedelser för skärtorsdagsmässan och påsknattsmässan med middag efteråt. Men livet blev annorlunda, vi vet ej i dag hurudan morgondagen blir eller om vi är friska nästa vecka. Desto viktigare blir det nu att läsa långsamt. Jag läser Martin Lönnbros *Frälsarkransen* i finsk översättning: *Rukous-helmet*. Jag vilar i varje mening och tanke.

2. I min bokhylla finns många olästa böcker. Jag hoppas att jag hittar lugnet att välja vilken det blir, och sedan läsa texten långsamt.

BENJAMIN SANDELL

1. Inför Påsk skulle jag kunna rekommendera N.T. Wrights *Surprised by Hope*. Boken är Wright som bäst. Med sin fantastiska exegetiska förmåga visar han hur budskapet om Jesus uppståndelse har förändrat vår värld – precis som Gud lovat.

En av mina långtida favoriter är Timothy Keller, som bland annat skrivit *Korsfäst Konung*, som direkt berör påskan.

Själv har jag nyss avslutat Tom Hollands *Dominion – the making of the Western mind* som påvisar att berättelsen om Jesus och hans undervisning har haft och har långt mer inflytande på vår sätt att tänka och leva här i väst än vi skulle vilja tro. Inte ett dåligt tips inför påskan det heller.

2. Just nu läser jag *The Culture Code* av Daniel Coyle som beskriver vad som gör grupper/team framgångsrika, den tar upp teman om mänsklig potential som bäst, och vilka faktorer som plockar fram det bästa i oss.

Går vi någon vecka framåt så hoppas jag hinna läsa *Reformation* av Alan Hirsch & Mark Nelson som handlar om att våga drömma på nytt om potentialen i Guds församling.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris kl. 9.10)

Torsdag 9.4 Boris Salo, Jakobstad

Tisdag 14.4 Barbro Näse, Karis

Onsdag 15.4 Barbro Näse, Karis

Torsdag 16.4 Barbro Näse, Karis

Fredag 17.4 Barbro Näse, Karis

Måndag 20.4 Henrik Nymalm, Borgå

Tisdag 21.4 Johanna Boholm-Saarinen, Jomala

Onsdag 22.4 Milja Westerlund, Sibbo

Torsdag 23.4 Anna Edgren, Åbo

Aftonandakt kl. 19.15

Torsdag 9.4 Aktläsning i Stilla veckan. Uppläsare: Johan Klingenberg (repris från 20.3.2008)

Fredag 10.4 Guds lamm. Textläsare: Anette Nyman och Catharina Englund.

Lördag 11.4 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 12.4 Kristus är uppstånden. Textläsare: Anette Nyman och Catharina Englund.

Måndag 13.4 Mötet med den uppståndne. Textläsare: Anette Nyman och Catharina Englund.

Tisdag 14.4 Åsa Westerlund, Ekenäs (repris från 29.3.2005)

Onsdag 15.4 Åsa Westerlund, Ekenäs (repris från 30.3.2005)

Torsdag 16.4 Åsa Westerlund, Ekenäs (repris från 31.3.2005)

Fredag 17.4 Åsa Westerlund, Ekenäs (repris från 1.4.2005)

Lördag 18.4 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 19.4 Uppståndelsens vittnen. Textläsare: Luisa Tast och Martin Sandberg.

Måndag 20.4 Heikki Huttunen, Esbo

Tisdag 21.4 Anders Hamberg, Jyväskylä

Onsdag 22.4 Hans Växby, Vanda

Torsdag 23.4 Boris Källman, Vichtis

Gudstjänster

Långfredag 10.4: I Sibbo kyrka firas en avskalad gudstjänst fylld med å cappella-sång. Katja Korpi är liturg och predikant. Kantor Lauri Palin leder en herrkvartett. Sänds i Yle Fem klockan 11.

Påskdagen 12.4: Gudstjänst i Sibbo kyrka. I påskdagens gudstjänst är Camilla Ekholm liturg och Helena Rönnberg predikant. Kantor Sinikka Stöckell spelar orgel och violin, Lauri Palin spelar piano. Solist Mikael Grönroos medverkar med sången Panis angelicus. Sänds i Yle Fem klockan 12. *Långfredagens och påskdagens gudstjänster sänds också i Yle Vega kl. 13.03. Efter gudstjänsterna kyrkkaffe och samtal med medverkande i gudstjänsterna.*

Annandag påsk 13.4: Radiogudstjänst med Närpes församling kl. 13.03. Liturg är Ann-Mari Audas-Willman och predikant Ulf Sundqvist. Kantor och organist Gerd Lindén. Sång av Michaela och Mathilda Engman.

Söndag 19.4: Gudstjänst med Adventkyrkan i Jakobstad. Predikant: Sebastian Matula. Mötesledare: Ann-Louise Granbacka. Pianist: Boris Källman. Sång: Ann-Louise Granbacka, Astrid Ericsson, Frejvid Granbacka och Ralf Sundvik. Flöjtist: Boglärka Matula.

Novellformatet lockade fram berättelser om att växa upp och om de spår uppväxten lämnar i oss. Axel Åhman har skrivit om människor i Österbotten som försöker leva upp till förväntningar som de tror att omgivningen ställer på dem.

TEXT: ERIKA RÖNNGÅRD FOTO: SOFIA TORVALDS

Jag hade tänkt skriva en ganska rolig bok, säger Axel Åhman om sin skönlitterära debut, novellsamlingen *Klein*. Ändå kom en mera grubblande sida fram i novellerna.

– Det finns humor, men den är svart och tragikomisk.

Åhman är uppvuxen i Vörå men sedan flera år tillbaka bosatt i Helsingfors. Han är bekant för många som en av de tre medlemmarna i humorgruppen KAJ. I slutet av mars kom *Klein*, en samling noveller där de flesta verkar utspela sig i en och samma by.

– Det var ett medvetet val. När jag har läst andra novellsamlingar har jag tyckt att det varit behagligt att få vara i samma värld och samma känsla.

Titeln och en stor del av dialogerna är skrivna på Vörådialekt. Att skriva skönlitteratur på dialekt var utmanande, i synnerhet för att dialekten saknar skrivregler. Åhman säger att det inte var ett enkelt val.

– Att skriva på dialekt har att göra med äktheten och viljan att kommunicera hur jag verkligen tänkt att de här människorna låter och talar. Och så har jag ju uttryckt mig på dialekt i en stor del av mitt yrkesliv, så det var inte läge att fega ur.

Många av novellerna handlar om personer som fortfarande lever kvar i det som varit svårt under uppväxten, trots att de hunnit bli vuxna.

– När jag började skriva var jag ganska uppgiven över det – måste jag göra det här som alla andra gör? Men det är något i novellformatet som gör att jag drevs till det här.

Han tror att ämnet återkommer eftersom uppväxten är en period i livet som präglar oss så starkt.

– Det är så höga insatser när man gör saker – eller åtminstone upplever man det så då. Det känns som om valen man gör kommer att vara för evigt.

I *Klein* får kyrkan och församlingen bilda ramar för övergångsriter. Bland de handlingar som avhandlas finns en konfirmation, men även en begravning där prästens motvilja mot smörgåstårter sätter en dramatisk prägel på minnesstunden. Novellen slutar öppet och avslöjar inget om vad som händer efteråt.

– Jag tänker att prästen får upptäcka något nytt, göra något annat i livet. Om han hittar tillbaka till Gud får han göra det på något annat sätt.

Konfirmationen i berättelsen är en övergångsrit som gör det socialt – om än inte juridiskt – lovligt att dricka alkohol.

– Det var en starkt levande tradition i min hemtrakt. Konfirmationen var stämpeln på att man var vuxnare.

En del av novellerna rör också vid klyftan mellan dem som stannar på uppväxtorten och dem som flyttar bort, föreställningen som båda har om att det är den andra som har det bättre.

– Man vet aldrig om man gör rätt val och man kan inte hjälpa att man funderar över hur det skulle ha blivit om man valt annorlunda. Bli kvar eller sticka, vem har ett ansvar och vem tar ett ansvar?

Machokulturen lever och frodas

Klen, eller klein, är en stereotyp manlig förölämpning.

– Jag skulle vilja att det är mer okej att vara lite klen. Allt behöver inte vara så inrutat och macho hela tiden.

Han hade inte planerat att skriva om hur man växer upp till man, men märkte efter några noveller att manlighet blivit den röda tråden. Novellerna handlar också om att passa in och leva upp till förväntningar.

– Många av personerna försöker bevisa något, de tror att de måste göra det för att bli accepterade. Både jag och andra har inbillat oss att det måste vara på ett visst sätt trots att ingen egentligen sagt det. Man går runt och anpassar sig efter osagda sanningar som inte alls behöver stämma.

Det är österbottniska uppväxter som beskrivs i *Klein*, men Åhman tror inte att det hade varit lättare att växa upp i Nyland.

– Machokulturen lever och frodas oavsett var du bor. Men på landet är det kanske tydligare fokus på att du ska vara intresserad av motorer och ha ett jobb där du gör något med händerna, något praktiskt.

Något av det praktiska och händiga får man med sig om man vuxit upp på den österbottniska landsbygden, tror han.

– Även om man som jag är dålig på praktiska saker är den första instinkten ändå alltid att försöka göra det själv.

Ett annat stort steg i uppväxten kan vara att delta i älgjakten, fälla sin första älg och känna blandade känslor inför det. Han har jagat en hel del själv även om han inte gör det så ofta just nu. Det var förutsättningen för att kunna skriva novellen Älgjakten.

– Jag ville öppna upp hur det kan kännas. Folk som inte har insyn i jakt kan tro att det är känslolokalt, men så är det inte alls. Det är

»Folk som inte har insyn i jakt kan tro att det är känslolokalt.«

Även om vissa av novellerna är skrivna i jagform är de inte självbiografiska. "Jag har skapat ett fiktioniserat jag", säger Axel Åhman.

Han mac

en unik situation med väldigt många komplexa känslor.

– Jag och pappa har pratat mycket om sådana saker eftersom jakten är vår gemensamma grej. Vi har kunnat prata om alla känslor och aspekter av det. Det värdesätter jag.

Den egna uppväxten var bra.

– Jag har haft turen att få växa upp i en öppen familj. Jag har kunnat prata mycket med mamma och pappa och fått ett jättebra stöd hemifrån för att göra det jag är intresserad av och bra på.

vill slippa hokraven

Hur känns det att som österbottning bli instängd i Nyland under coronakrisen?

– Varje österbottnings mardröm, fången i Nyland, säger Axel Åhman med ett skratt. Men sedan blir han allvarlig.

– När reseförbudet kom blev jag väldigt illa till mods. Man inser hur man tar sin rörelsefrihet för given.

Att bo i ett annat landskap än släkten och familjen gör också att reseförbudet känns tyngre, och Åhman menar att det är en stör-

re fördel att bo på landsbygden än i en stad under coronakrisen.

– Jag och min sambo övervägde att rida ut den här våren i Österbotten. Det bor ju inte så mycket folk i min hemby, så man kan röra sig ganska fritt. Men vi bor ju här och har våra jobb här. Jag försöker göra något konstruktivt av den här tiden – läsa mycket, skriva lite mer och höra av mig mycket till människor.

KOLUMN

**ULRIKA
HANSSON**

Vi måste inte alltid släta över

IBLAND DYKER all sorg upp till ytan som i ett slag. När världen ställs på ända, den här gången av coronaviruset, är det inte alldeles lätt att förutse sin reaktion, åtminstone blev jag förvånad över min. Nu om någonsin är det ju viktigt med framtidstro och att finnas till för varandra. Men när beredskapslagen blev ett faktum satt jag i stället i sovrummet, handlingsförlamad, mätt på nyheter och onlinegemenskap, oförmögen att bära upp någon annan än mig själv och i stort behov av att få träffa min familj i Österbotten. Det var inte rädsla för smittan som lade sig som en grå filt över tillvaron, utan något jag inte kunde lägga fingret på.

NÄR JAG borde ha jobbat effektivt sörjde jag i stället över att inte få prata med min svärmor, som dog för ett antal år sedan. Hon var rolig och klok och full av liv. Hon hade det vackraste röda hår man kan tänka sig. Jag tror hon hade älskat att umgås med sina pratglada barnbarn. Men hon och min femåring fick aldrig träffas.

Och jag satt och saknade min vän som också dog för ett antal år sedan, saknade så det kändes som ett hål bakom bröstbenet. Jag minns precis hur det lät när hon var glad. Hon lade huvudet lite bakåt och skrattade ett kluckande skratt. Hon sa en gång att jag var som de färgade sidorna i Kalle Ankas pocket. Det är den finaste komplimang jag fått. Jag skulle vilja säga det till henne just precis nu.

Sorgen är sådan. Vi tror att den lagt sig till ro bredvid oss, men plötsligt reser den sig och ruskar om oss, påminner oss om hur outhärdligt livet kan vara. Senare läser jag en artikel om att det obehag vi nu upplever i och med coronaviruset kan betecknas som sorg.

»Vi tror att den lagt sig till ro, men plötsligt reser den sig.«

JAG GJORDE en intervju med en klok kvinna. Vi talade om kriget, känslomässig karghet och om hur det funnits så många på våra hemorter som kunde ha studerat vidare. Alla de där med ett vaket intellekt och stor respekt för bildning. Men de fick aldrig chansen. Hon sa med eftertryck: "Livet är så sorgligt. Det kommer vi inte ifrån." Vi satt tysta och begrundade det. Jag kommer alltid att minnas det ögonblicket. För vi måste inte alltid släta över. Ju äldre jag blir, desto mer vördnad känner jag för de stunder då vi är hudlöst ärliga om vår sorg; sant uppriktiga om hur vi varit svaga då vi hade hoppats på styrka och hur vi trots besvikelser tagit oss vidare.

Ulrika Hansson är redaktör på Kyrkpressen.

En kraftigt dekorerad pasha för att dölja att den blev rätt platt.

PASHAN JAG ÅN

I ett svagt ögonblick lovar jag att laga pasha. Efter några dagar av hemskola, distansjobb och hemmadagis ångrar jag mig bittert.

TEXT OCH FOTO: **ULRIKA HANSSON**

Vi planerar påsknumret på Kyrkpressens redaktion. Eller inte på redaktionen, utan under ett onlinemöte i dessa virustider. Jag anmäler mig som frivillig att laga pasha för tidningen. Det här är innan det rekommenderas att alla barn stannar hemma.

Efter att i några dagar ha distansjobbat, verkat som lärare för åttaåringen och desperat rivit fram varje pussel vi äger till femåringen, känner jag pressen stiga. Jag minns

att jag hört att pasha borde få rinna av på något invecklat sätt. Och jag ser för mig hur jag svettigt försöker fota pasha i motljus, hur den ledset rinner ut över serveringsfatets kanter för att jag inte följt receptet.

– Jag tänker åtminstone inte pressa någon sörja genom tygblöjor, säger jag surt under vårt nästa onlinemöte.

– Nej, nej, säger mina empatiska kollegor genast, och försöker att inte skratta alltför högt.

– Kanske du hittar någon snabbvariant som inte behöver stå över natten, säger någon optimistiskt.

– Vi kan döpa den till ”stresspasha” eller ”pashan som aldrig vilar”, föreslår någon annan.

Men jag tänker: det här är undantagens vår och då kan jag lika gärna laga en krävande pasha.

– Jag har köpt ingredienser. Jag ska laga pasha, för tidningen, säger jag barskt när min man kommer vadande bland pussel och spel mot köket.

Han ser klenroget på mig, men säger bara:
– Det pashar väl bra.

Hur gick det då?

Pashan skar sig. Medan jag pressar smeten genom ett durkslag, för att få bort de märkliga klumparna, tröttnar mina unga adepter och börjar i stället utöva experimentell fotokonst med jobbets systemkamera.

– Vad ni än gör så tappa inte kameran, halvropar jag upprepade gånger.

Den hackade mandeln jag har tänkt ha i visar sig ha gått ut i april 2017. När jag fått allt klart vill jag egentligen helst bara sitta apatisk och stirra på vasslen som droppar ner i skålen.

Ibland får historier ett lyckligt slut. Det kommer nya vårar. Uppståndelse hör påsken till. Fatet är tomt. Pashan var god! Endast femåringen deklarerade: ”Ursäktade men den är inte i min smak.” Men han dissas alla mjölkprodukter utom glass, så det kan kvitta.

När vi vispade äggula med socker kände vi oss ännu som proffs. Efter diverse motgångar visade det sig ändå att durkslaget passade skålen perfekt – en verklig känsla av triumf.

GRADE

»Jag tänker åtminstone inte pressa någon sörja genom tygblöjor, säger jag surt.«

Pasharecept

2 st äggulor
3 dl socker (lite mindre räcker också)
100 g smör
100 g smetana (En liten burk är 120 gram, så jag hällde i den. Vem behöver 20 g överbliven smetana?)
750 g kvarg
0,5 dl russin
rivet skal från en halv citron
 1. Vispa ihop äggulor och socker.
 2. Smält smöret, tillsätt det, smetanan och kvargen. Se till att smöret och mjölkprodukterna har ungefär samma

temperatur. Annars får du, liksom jag, sila bort stelnat smör.
 3. Rör ner hackade russin och rivet citronskal. Om du vill kan du också blanda i hackad och skalad mandel och torkad frukt.
 4. Häll upp i pashaform (avancerat om du frågar mig) eller durkslag klätt i gasväv eller melittafilter.
 5. Ställ kallt och låt rinna av i minst ett dygn.
 6. Lägg upp på fat och känn dig fri att dekorera precis som du vill!

Välkommen till Tunaberg!

På vårt seniorhem kan du bo bekvämt och bekymmersfritt med eller utan skräddarsydd service just för dig. Vi har även fräscht möblerade hyresbostäder för kortvarigt boende samt ett mysigt gästrum om dina vänner vill övernatta. Karins kök tillreder läcker husmanskost och vill du unna dig ett glas vin eller en konjak till kaffet så går det bra. Vår härliga personal är proffsig och vi talar alla svenska. Välkommen onsdagar kl 14 på kaffe och bulle. Rundvandring och info. Eller ring vår verksamhetsledare Annika von Schantz, tel 040 537 0376. Framnäsängen 4, Esbo. www.winbergs.fi

Tid för en god bok

Lysna, leva, förstå
 – Fästloft till blåkopp
 Björn Vilström
 Med tester av Mia
 Andersson-Löf, Kari Mäkinen,
 Gustav Björkstrand,
 Ulla-Lena Lundberg,
 John Vilström m.fl.
 Inb. 31,00

PAMELA GRANSKOG
När världen inte längre är vanlig
 En mamma och en mor-
 mor är borta, och världen
 ser plötsligt annorlunda
 ut. Det här är berättelsen
 om en familj i sorg.
 Inb. 22,50

ALARIC MÅRD
Begränsade är vi alla
 En bok om liv, tro och
 de utmaningar som en
 funktionsnedsättning
 kan innebära i en ung
 människas vardag.
 Hb. 22,00

BJÖRN VILSTRÖM
En gästfri Gud, en gästfri kyrka
 Hur ser en välkomnande
 kyrka ut? Björn Vilström
 formulerar här en gästfri-
 hetens teologi.
 Hb. 27,00

**Vi erbjuder 20 %
 rabatt till 20.4.2020.**

Rabatten gäller prosa, andakt,
 andlig uppbyggnad och barn-
 böcker för titlar som finns
 i lager. Uppge kampanjkoden
FONTANA20 vid beställning!

-20%

www.fontanamedia.fi
 tfn 040 831 5897 • info@fontanamedia.fi
 Tölötorggatan 2 B vän. 8, 00260 Helsingfors

Fontana Media

Steg ett: lyssna på varandra!

När familjen lever i ett undantagstillstånd skruvas volymen upp på det som finns – både det som är bra och det som är dåligt. Då är det dags att förhandla fram nya rutiner. – Det här läget är ett gyllene tillfälle att skapa närmare relationer, säger familjerådgivare Anna Korkman Lopes.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

Anna Korkman Lopes tycker inte särskilt mycket om att spela brädspel – men just nu gör hon det för gemenskapens skull.

FOTO: SOFIA TORVALDS

sig tillräckligt, men också att familjen verkligen *är* tillsammans. Inte bara av misstag, utan med avsikt.

– Det är viktigt att komma ihåg att alla har sina vanliga behov även om situationen är ovanlig. Och vi behöver alla sociala kontakter. Så om man har en familj ska man använda sig av möjligheten att umgås med sina familjemedlemmar.

Steg ett: lyssna!

Den som inte har familj kan se till att ringa vänner och släktingar för att lindra känslan av isolering. Och familjerna kan se till att träffas så att alla har roligt och njuter av varandras sällskap.

– Man samlas till måltider, man ser till att spela kort eller brädspel eller läsa högt tillsammans. Det är inte så stor skillnad vad man gör, bara man är tillsammans och har kontakt. Den sociala kontakten är jätteviktig för vårt välbefinnande.

Men vardagen kräver, som sagt, också förhandlingar. Där är det viktigt att lyssna.

– Att lyssna är första steget när det gäller att förhandla sig fram till ett nytt system. Man sätter sig ner och går varvet runt och frågar: Vad är det som händer just nu, hos dig? Hur har du upplevt det här? Vad har varit utmanande för dig? Vad har du tyckt om i den nya situationen? Vad är det som du hela tiden irriterar dig på? Vad har gjort det svårt för dig att anpassa dig till det nya?

Det kan till exempel vara bra att den vuxna säger: Mitt jobb är jätteviktigt för mig och jag behöver få arbetsro. Det fungerar ju inte om barnen är små – då får man i stället ta till andra lösningar, som att föräldrarna turas om att vara med barnen, så att den andra under tiden får jobba ostört.

– När man förhandlar sig fram till olika lösningar måste man fråga sig hur man kan skapa en win-win-situation, något som alla vinner på.

Kan man ta vara på att leva så här, i ett undantagstillstånd? Finns det något som är bra med att det är så här just nu?

– Om jag är hemma och har småbarn: vad kan jag njuta av att vara med om i barnens vardag? Kan det här bli tillfälle att skapa en närmare relation? Om man hittills sett sin tonåring femton minuter på kvällen och hört några grymtningar som svar på frågan hur dagen varit – nu har man en chans att följa med hur stämning-

Så förhandlar du fram nya rutiner

1. Lyssna på varandra. Hur upplever olika familjemedlemmar situationen?

2. Tänk på vilka behov alla har. Vad ska man beakta så att alla får den arbetsro de behöver? Vilka är de praktiska behoven, vilka känslomässiga behov måste beaktas?

3. Tänk på vad man kan erbjuda. Hur kan man skapa en situation som blir möjligast bra för så många som möjligt?

4. Försök hitta något positivt med att det är som det är!

Dukat för diskussion

Behöver du tips på hur ni i familjer sparrar varandra till en bra diskussion kring matbordet?

Följ med serien ”Dukat till diskussion” på Kyrkan i Helsingfors Facebook-sida.

en är under dagen och eventuellt prata lite mer.

Hur ska vi i familjen kunna dämpa varandras oro för framtiden?

– Vad gäller oro angående coronaepidemin så går det ju inte att garantera att saker blir bra. Man kan tala om vad vi vet om sjukdomen och dess följder. Och så kan man diskutera hur saker tidigare, under historiens gång, ändå på något vis löst sig. Där kunde det vara bra att ta med mor- och farföräldrar i diskussionen. Finns det sådana i släkten som levde under kriget och kan komma ihåg hur det kändes då?

Hon menar att vi nu har ett gyllene tillfälle att föra vidare de värderingar familjen har.

– Att exempelvis mor- och farföräldrar berättar om erfarenheter från sitt liv är också ett sätt att föra vidare familjens värderingar. De kan visa på en attityd som uppmuntras i familjen, ett handlingsmönster som är fruktbart i en svår situation.

Hur kan man som förälder lugna sig själv när man håller på att tappa nerverna?

– Det är en viktig fråga, för stämningen i familjen avgörs av föräldrarnas stämningar. Det är jätteviktigt att man kan lugna ner sig när man blir irriterad eller arg – också om det betyder att man får lov att låsa in sig på toaletten och andas långsamt i ett par minuter. Det är inte farligt att göra så, om man inte har väldigt små barn. Man kan ta en promenad, eller lyssna på musik, eller göra anteckningar i en tankebok. Om det finns två föräldrar i hemmet kan man turas om. Man säger till den andra: Nu håller inte mina nerver, kan du ta över?

Men Anna Korkman Lopes påminner oss också om att vi ska vara nådiga mot oss själva.

– Om man tappar nerverna totalt är det ju inte världens största katastrof om barnen ser på ett teveprogram till. Det är bättre att de har en lugn mamma eller pappa än en som förloarat besinningen.

– Vi skruvar upp volymen på det som redan finns. Bra relationer har vi nöje av, men om relationen varit knepig tidigare blir den knepigare.

Det säger familjerådgivare **Anna Korkman Lopes** om hur våra relationer påverkas av att familjemedlemmar som normalt går i skola och på jobb på sina håll nu ska umgås inom samma väggar en hel, lång dag.

Korkman-Lopes påpekar att vi inte kan fortsätta som om allt var normalt – ingenting är ju normalt!

– Det innebär att alla får vara redo att flexa och göra det bästa möjliga av situationen.

Familjen behöver komma överens om hur de bygger upp sin vardag på nytt.

– Det finns inga tidigare system för det här, så nu måste man förhandla. Vem får vara var – och när? Vem ska hjälpa vem med vad? Vem ska laga maten? Hur länge får barnen sitta vid sina skärmar?

Hon påpekar att det är viktigt att alla rör på

»Alla har sina vanliga behov även om situationen är ovanlig.«

Färgen finns i skafferiet

Visste du att vanliga grönsaker, örter och kryddor kan sätta färg på äggen till påsk? Gurkmejan är pålitlig och rödkålen ger överraskande resultat.

TEXT: ERIKA RÖNNGÅRD

Om det känns obehagligt att trängas med andra människor i matbutiken i dessa tider blir det desto mer lockande att stanna hemma och leta efter användbara saker i skåpen. Vill man ha lite färggrannare ägg än vanligt när det blir påsk går det att färga dem med matvaror som man kanske redan har hemma. (Den här redaktören fick ändå ta skeden i vacker hand och ge sig av till matbutiken för att inhandla de flesta av ingredienserna.)

Ägg symboliserar våren och det nya livet i många kulturer, och för många kristna fungerar de också som en symbol för uppståndelsen. Ägget är stumt och slätt på utsidan. Precis som klippgraven som Jesus begravdes i avslöjar ägget inget om att det döljs liv på insidan – inte förrän livet bryter genom skalet.

Fast hemma i våra kök är det ju oftast oerfruktade hönsägg vi kokar och äter till påsk, inget som det plötsligt kan dyka upp en liten dunig kyckling ur.

Medan julens färg är röd är påsken mera mångsidig – gult känns påskigt, men lika påskig känns tanken på en skål ägg i blandade färger.

Om man har lite framförhållning kan man samla ihop lökskal från vanlig gul lök eller rödlök och slänga ner dem i kokvattnet när man kokar sina ägg. Vill man ha starkare färger, eller något annat än de milda gula och bruna toner som lökskalen ger, får man leta vidare i grönsakslådan och kryddskåpet och lägga till en skvätt vinäger.

Rödkål var en ny bekantskap för mig i äggfärgningssammanhang. Det verkade osannolikt att kålens rödlila blad skulle kunna ge den blåa färg som utlovats – men när jag fiskar upp äggen ur det lila färgbadet är de minsann blå!

Det känns plötsligt som om någon mera exotisk fågel än en höna har lagt de här äggen – men äggcentralens stämpel på sidan av ägget förtar förstås en del av illusionen. Vackert ostämplade ägg får den som har egna höns eller köper ägg direkt från äggproducenten, och intensivare färg på äggen får den som har bättre framförhållning och förbereder färgbaden i så god tid att de kokta äggen hinner ligga kallt i dem över natten. I min lite snabbare version kokade jag äggen och lade dem sedan i heta, nyss förberedda färgbad, i 10–15 minuter.

Rödbetan påstods ge rosa färg, men resultatet i mitt fall var snarare spräckligt i brunt

Ägg färgade med gurkmeja och rödkål.
FOTO: ERIKA RÖNNGÅRD

Rödkålen får dela med sig av sina färgämnen.
FOTO: PEKKA LEIVISKÄ

Rödbetsfärgen var för snålt tilltagen.
FOTO: PEKKA LEIVISKÄ

Gurkmeja ger gul färg. FOTO: PEKKA LEIVISKÄ

Vilken överraskning – ur det rödlila färgbadet lyfts ett ljusblått ägg!. FOTO: PEKKA LEIVISKÄ

Så här gjorde jag mina färgbad:

Gult	Blått	Rosa
2 msk gurkmeja	2,5 dl hackad rödkål	5 dl hackade rödbetor
6 dl vatten	2,5 liter vatten	5 dl vatten
2 msk vinäger	0,5 msk vinäger	1 msk vinäger

Koka samman i 30 minuter, sila av eventuella grönsaksbitar. Doppa kokta ägg 10–15 minuter i den heta vätskan, eller lägg avsvanade kokta ägg i svala färgbad och ställ dem i kylskåpet över natten. Den senare metoden ger intensivare färg.

och rosa – möjligen på grund av att jag hade ett för litet färgbad. Därför har jag dubblat det i receptet nedan. Gurkmejan är dock en fröjd i färgarsammanhang – den kan slängas med i kokvattnet för mildt gula ägg eller ingå i ett färgbad för starkare gula nyanser.

Vill du ha fler färger i paletten? Spenat och brännässla ger gröna ägg, starkt kaffe mörkbruna ägg och paprikapulver ägg med orange ton.

Tänk på att det kan vara svårt att få bort färgerna, så välj kärl och redskap i glas eller metall, och tänk på att redan råa rödbetor färgar skärbrådan ganska effektivt.

AYN

AV ANDREAS WESTERBERG

EN KATASTROFAL KONTORSKOMEDI

"Det finns inga motgångar, bara möjligheter"

PREMIÄR: 12.09.2020

TEXTAD FÖRESTÄLLNING
TEKSTITETTY SUOMEKSI

BILJETTER UTE NU!

ÖVRIG REPERTOAR I HÖST!

DET OSYNLIGA BARNET | 5.9.2020

BLADIS POJKAN | 2.10.2020

HAMLET | 14.11.2020

MERA INFO PÅ WWW.WASATEATER.FI

WASA TEATER
LOKALA UPPLEVELSER I VÄRLDSKLASS

A photograph of the yellow wooden church in Kälviä, Finland. The church has a dark, steeply pitched roof and two prominent spires. It is surrounded by lush green trees and a paved area in the foreground.

[illegible]

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten. Vi gratulerar: **Leif Wiik**, Jakobstad, **Torsten Gabrielsson**, Ekenäs och **Greta Weckström**, Närpes.

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 28 april 2020 till:
Kyrkpressen, Tölötorggatan 2 B vån. 8, 00260 Helsingfors. Märk
kuvertet "Aprilkrysset". Du kan också skicka in krysset per e-post
till redaktionen@kyrkpressen.fi. De tre först öppnade rätta lösnin-
garna belönas med bokpris. Bibelcitaten i krysset är enligt Bibel
2000. Lycka till!

.....

.....

.....

.....

[illegible]

Stallhagen är ett mikrobryggeri på Åland som har bryggt öl av hög kvalitet sedan 2004.

Getavägen 196 AX-22410 Godby
www.stallhagen.com

Blomsteraffär
Begravningsbyrå

Fant

Interfloratjänster
från oss

Öppet
må-fr 9.00 - 17.00 lö 9.00 - 14.00
Självtjänsten öppen till kl 21.00

Centrumvägen 3, Smedsby

Blombutiken: 06-322 2544 Begravningsbyrå: 06-322 2744 • 050 313 8142
www.begravningsbyrafant.fi begravningsbyrafant@netikka.fi

FINLANDS STÖRSTA
FÖNSTER- & DÖRRLAGER

BILLIGASTE!

LEVERANS
GENAST!

NORDIC sale

Granvägen 1, 68555 Bosund
T. 721 0111, sale@nordicsale.fi
www.nordicsale.fi

VARFÖR SÄLJA
DINA BJÖRKAR
SOM MASSAVED?

Öka din avkastning
genom att odla
sprängticka istället.

Läs mer på
nackrosgarden.fi/ST

I SFV:s biografiserie över finlandssvenskar som inte får glömmas bort hittar alla något intressant att läsa!

Victor Westerholm

Aleko Lilius

Eirik Hornborg

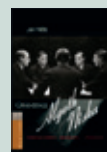
Anna Bondestam

Alma Söderhjelm

Claës Cedercreutz

Algot Niska

Valdemar Nyman

Erik Cainberg

Helena Westermarck

Hilma Granqvist

Johannes Klockars

Martin Wegelius

Sigrid Schauman

Rafael Karsten

Evy Björkman

Alla SFV-biografier finns i lager. Böckerna är ypperliga gåvor!
Läs mer, beställ och köp på www.boklund.fi
Fråga också efter böckerna i väl sorterade bokhandlar

FÅ **KOSTNADSFRI** LEVERANS
när du beställer för 50€ eller mer

ÖVER 100 000
Produkter på nätet

HEMLEVERANS - 2,90€
För beställningar över 50€

SAMMA PRIS
På nätet & i butiken

multitronic

UPPLEV ELEKTRONIKENS
VÄRLD

WEBBUTIK
www.multitronic.fi

Multitronic butiker finns i Vasa, Jakobstad,
Seinäjoki, Mariehamn, Villmanstrand och Jyväskylä.

Korsholms svenska församling söker en

DIAKON (100%)

Moderskapsvikariat för tiden 1.8.2020–30.4.2021.

Behörighetskrav: YH-examen med inriktning på diakoni eller annan av biskopsrådet godkänd utbildning. Även obehöriga är välkomna att söka!

Sista ansökningsdag: 17.4.2020 kl. 15.

Mer info på www.korsholmssvenskaforsamling.fi

NYHET HÖSTEN 2020!

Studier för dig som är pensionerad och för dig som t.ex. behöver ta en paus från arbetslivet:

PLUS

PLUS erbjuder dig möjlighet att uttrycka dig via traditionella och moderna konstformer, storytelling samt hantverk. Du får uppleva natursköna friluftsområden i Raseborg och göra studiebesök till både muséer och lokala matproducenter. Möjlighet till logi finns.

Studierna utgörs av fyra sexveckors helheter. Du kan välja det tema som står närmast ditt hjärta eller delta i alla!

- MAT OCH NATUR • KONST
- HANTVERK • BERÄTTARKONST

Läs mer på VNF.FI/STUDIER

Västra Nylands folkhögskola
Pumpviken 3, Karis
019 222 600, info@vnf.fi, www.vnf.fi

Västabolands svenska församling lediganslår en DIAKONITJÄNST I PARGAS

Vill du jobba med diakoni i världens vackraste skärgård? Har du ett genuint intresse för människokontakter och att förverkliga kärleken till nästan? Är du flexibel och har lätt för att samarbeta? Då är du rätt person att jobba som en av våra två diakoniarbetare i Pargas!

Vi har lediganslagit en diakonitjänst på heltid. Placeringsort i Pargas med skyldighet att tjänstgöra över hela församlingens område. Lön utbetalas enligt kravgrupp 502. Tjänstetillträde 1.6.2020 eller enligt överenskommelse.

Mer information på www.vastabolandsforsamling.fi eller av kyrkoherden harry.s.backstrom@evl.fi, tfn 040 312 4411.

Ansökningar senast den 14.4.2020 kl. 16.00 till harry.s.backstrom@evl.fi eller Församlingsrådet i Västabolands svenska församling, Kyrkoeshplanaden 3, 21600 Pargas.

Tjänsten som b-kantor lediganslås vid Karis-Pojo svenska församling

Vi söker en samarbetsvillig och utåtriktad kantor som frimodigt axlar utmaningarna i en landsorts stad. Vi erbjuder ett sporrande arbetslag, fina kyrkor och trevliga församlingsbor.

Närmare information om behörighetskrav och löneuppgift hittar du på församlingens hemsida. Ansökningstiden utgår 24.4.2020 kl. 15 och ansökningar kan skickas till adressen: Karis-Pojo svenska församling, Centralgatan 23, 10300 Karis eller per e-post: karis-pojo.forsamling@evl.fi Närmare uppgifter ger kyrkoherde Pentti Raunio tfn 050 300 3683 eller pentti.raunio@evl.fi

Mera info: www.karis-pojo.forsamling.fi

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Forskare/Lektor vid Hanken söker 1-2 rum i innerstaden. Inga husdjur, röker ej. 046-9542510

Skötsam o händig person söker anspråkslös stuga i Ekenäs skärgård. Tel. 040-5587482

UTHYRES

Två (55 m2) med bastu i Martti, Åbo, uthyres från maj. Hyra 670 e/mån inkl vatten och internet. Tel. +46 73 34 79 754

52m2 i södra Kampen: 3r+kv Eriksgatan, 5/5 hiss, bra skick, lugn, mot innergård. 1250€ +vatten. 0400-448834

Din marknadsannons lämnar du enklast in via vårt webbverktyg som finns på www.kyrkpressen.fi. Priset är 4,50€ per rad. För annonser som lämnas in per telefon på nummer 040 831 6614 eller via epost till adressen annons@kyrkpressen.fi tillkommer en servicekostnad på 5€.

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

JEN MINNESVÄRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel. 09 387 6284

amoena

Till användare av bröstprotes

Visste du att du har rätt till nya bröstproteser vid behov.

Av hygieniska skäl skall de bytas med 2 års mellanrum.

Nästa gång, se till att välja den bästa

amoena

09-649839 • www.amoena.fi

Konung Gustaf V:s och Drottning Victorias Frimurarestiftelse

Forskningsanslag ur Konung Gustaf V:s och Drottning Victorias Frimurarestiftelse till medicinsk forskning

Fyra finländska forskare, professorerna John Eriksson, Harriet Finne-Soveri, Jukka Meurman och Matti Viitanen har i år fått mottaga anslag för medicinsk forskning om totalt 1.050.000 SEK ur Konung Gustaf V:s och Drottning Victorias Frimurarestiftelse.

Stiftelsens ändamål är att utöva hjälpverksamhet bland behövande med företräde för ålderstigna samt att främja vetenskaplig forskning till förmån för äldreomsorgen. Frimurarestiftelsen delar även ut anslag till forskare i Stockholm, Uppsala, Linköping, Malmö, Lund, Göteborg och Umeå; slutsumman för år 2020 forskningsanslag uppgår till drygt 13 miljoner SEK.

Totalt delas årligen ut över 45 miljoner SEK från stiftelser och fonder med anknytning till Svenska Frimurare Orden. Förutom till forskning inom pediatrik och geriatrik går bidrag även till musik-, konst- och kulturliv samt till stöd för behövande barn, ungdomar och äldre.

Bibeln och kvinnan

En jämställd lillduva?

Allan Franzén ser bevis på jämställdhet i Bibeln i Job 42:13–15, för där nämns att Jobs döttrar ärver sin far tillsammans med söner (KP 7/20). Franzén påpekar också att endast döttrarna är namngivna, men han undviker att nämna deras namn: "Lillduvan", "Kanelblomman" och "Sminkdosan". Tycker faktiskt Franzén att dessa namn visar på jämställdhet mellan könen? Snarare är de förminskande och

framhåller kvinnans uppgift att vara oskyldig, vacker och behaga mannen. Detta stärks kraftigt av att det enda som i övrigt nämns om Jobs döttrar är deras utseende: "i hela landet fanns inte skönare döttrar".

I det enorma bibelmaterialet går det att hitta exempel på att kvinnor behandlas jämställt men det finns minst tiofalt mer av bibliskt kvinnoförtryck. I Guds 10 bud räknas kvinnan upp bland mannens

äodelar: slavar och boskap. I 5 Mos 21 får vi reda på att mannen bland krigsfångar fritt får välja ut en vacker kvinna som han får ta till hus-tru. Då han tröttnar på henne är det bara att låta henne gå. Slit och släng! Kvinnans vilja nämns inte med ett ord.

I 5 Mos 22 slås fast att om en kvinna blir överfallen och sexuellt utnyttjad i en stad men inte ropar på hjälp så ska hon stenas till döds tillsammans med gärningsmannen. Bibelförfattaren antar alltså att hon i detta fall är medskyldig: hon vill bli utnyttjad om hon inte ropar. Enligt samma kapitel ska en man som för-griper sig på en kvinna som inte är trolovad, betala ersättning till kvinnans far (dvs. hennes ägare) och sedan ska kvinnan gifta sig med förö-varen. I flera bibelord diskuteras hur viktig kvinnans oskuld är vid bröllopet men mannens oskuld nämns inte. Visar dessa och 100 andra bibelställen på jämställd kvinnosyn? Förstås inte. De speg-

lar den kvinnoförtryckande kultur i vilken Bibeln skrevs. Ska dessa etiska regel tillämpas också idag? Jesus sa "inte en prick av lagen ska förgå", så läser vi Bibeln som den står så bör de tillämpas.

I Nya testamentet slås det entydigt fast att mannen och kvinnan inte är skapade jämställda: 1 Kor 11: 9 "mannen skapades inte för kvinnan utan kvinnan för mannen" och i samma kapitel sägs att mannen är en avbild och avglans av Gud medan kvinnan enbart är en avglans av mannen. Kvinnan är dessutom skyldig till syndafallet (1 Tim 2). Konsekvenserna av skapelse- och syndafallsordningen är att kvinnan inte ens får ställa frågor vid kristna samlingar (1 Kor 14), hon ska vara helt underordnad i äktenskapet (Ef 5), hon ska vara lik Sara som kallade sin man för "herre" och får inte bära yttre prydnad (1 Petr 3) och hon ska hålla sig tyst och stilla (1 Tim 2). Kvinnor kan naturligtvis inte heller vara församlingsföreståndare och de som beslutar i församlingarna är enbart män. I Uppenbarelseboken talas om 144 000 som får träda in i himmelen. Ett krav är att de inte "befläckat sig med kvinnor" (Upp 14:4).

Det är förunderligt att det finns kristna som låter påskina att Bibeln står för jämställd kvinnosyn då bevisen på motsatsen är överväldigande. Jag håller helt med Franzén om att Bibelns budskap håller i livets nöd, men det beror inte på Bibelns kvinnosyn.

Coronaepidemin

Pandemin – hur tillåter Gud?

Frågan som många ställer sig idag: Hur kan man förstå katastrofen?

Här kommer ett försök att begripa: I Bibeln ser vi att Gud ibland tillgriper konkreta åtgärder när hans ord inte räcker till för att övertyga.

Varför handlar kärlekens Gud så här?

Han vill inte att någon ska gå förlorad utan att alla ska omvända sig. Hela Bibelns budskap handlar om just detta. En olycka som drabbar en enskild eller ett land väger lite i jämförelse med en evig förestående katastrof. Den vill Gud rädda var och en av oss och folken från. Därför handlade Gud konkret genom att sända Jesus hit i världen till ett skuldoffer.

Vi ser i Gamla testamentet att Gud lät olyckor drabba sitt egendomsfolk. Avsikten var att folket skulle omvända sig från avgudar till den levande Guden. Också hednafolk drabbades ibland och Guds avsikt var densamma.

Nu upplever vi en global olycka. Vad önskar Gud säga hela världen? Bibeln visar att Jesu återkomst är nära förestående. Kanske ingår dessa händelser bland de tecken som Jesus ger i Matt 24, Luk 24 och i hela Uppenbarelseboken.

Är detta vår sista chans?

TRYGVE CEDERBERG, Jakobstad

STIG-OLOF FERNSTRÖM, Helsingfors

Köpes antikviteter

i hela svenska Österbotten

- 1700-1800-tals möbler oberoende av skick
- Arabiaporslener, glasföremål från Berga, Sandnäs o. Grönvik
- Övrigt antikt lösöre, hela dödsbon och privata museér

Köp- och försäljning Raul Pohjonen

Idrottsg. 19, Gamlakarleby. Svar på svenska 06-831 3137, 044-913 8284

Kontant betalning
Varorna
avhämtas.

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ

ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS
www.arnasborg.fi

Tel 612 9890
Jour 0400 977 000

BYGG & RENOVERING - FRÅN GRUND TILL TAK

Vi är en bygg- och renoveringsfirma från Korsholm som utför mångsidiga arbeten åt både små och stora kunder.

Läs mer: timbergs.fi

- grundarbeten, tak, murning och nybyggen
- köks- och badrumsrenoveringar (VTT:s våtrumscertifikat)
- målning och tapetsering, kakelarbeten
- montering av inredningar
- VVS-arbeten
- cellulosaisolering som lösull och skiva
- även större projekt t.ex. industrihallar och radhus

TIMBERG
BYGG & RENOVERING

Hultvägen 180, 65630 Karperö
Ring 040 910 4166 eller 050 525 6673
dennis@timbergs.fi, www.timbergs.fi

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Redaktionen i Helsingfors
Tölötorggatan 2 B vån. 8
00260 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A, 68600
Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktionschef
(ansvarig redaktör)
Nicklas Storbjörk
tfn 040 144 6200

Redaktör Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Emelie Wikblad
tfn 040 831 6836

Redaktör
Christa Mickelsson
040 831 6545

Redaktör
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Redaktör
Erika Rönngård
tfn 040 831 6322

Redaktör
Ulrika Hansson
tfn 040 831 6788

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@
kyrkpressen.fi

Utgivare:
Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301
158540
BIC: DABAFIHH
Paradbild: Johan Sandberg
Tryck: Botnia Print, Karleby

ANNONS

Annoninfo hittar du på:
www.kyrkpressen.fi
Annonssdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.
Annonnsförsäljning:
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528
cjcenter@malax.fi

PRENUMERATIONER

Därför får du Kyrkpressen
Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Adressuppgifterna används enbart för att skicka ut tidningen. Hanteringen av registret sker i enlighet med den europeiska dataskyddsförordningen (GDPR).
Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlems-hushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP.
Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen, prenumeration@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6614
Prenumerationspriser:
Finland & Norden 60 € Utlandet 84 €
ISSN 0356-1275

Det är inte svårt att hitta symboliska ingredienser för påskmåltiden: jäst, persilja, bittra örter. – Det brukar falla på mig att få tag på ingredienserna, berättar Jan-Gustav Björk, på bilden tillsammans med sin fru Mikaela och sin dotter Cornelia.

Något att ge vidare

Fottvagn, bittra örter, en penningpung, rödmålade dörrposter. Familjen Björk i Jakobstad har skapat en familjetradition av påskmåltiden.

TEXT: **SOFIA TORVALDS** FOTO: **JOHAN SANDBERG**

Någon gång i början av 2000-talet firade **Jan-Gustav Björk** och hans familj påskmiddag hos en bekant familj i Karleby. Middagen var en judisk seder-måltid, den måltid som judarna firar för att minnas uttåget ur Egypten.

– Jag tyckte den hade spännande moment, men den kändes också lite lång. Så vi tänkte att vi gör något liknande men anpassar måltiden – dels för våra barn men också för att minnas Jesus sista påskmåltid. Min fru Mikaela tyckte också att vi hade saknat egna påsktraditioner.

På det viset skapades familjens egen påskmåltid, med egna ritualer som blivit en viktig tradition för dem själva och deras barn, men också för deras

gäster. De har firat påsk så här i femton år.

Hur förbereder man en påskmåltid av den sorten som ni brukar fira?

– Det första man behöver göra är att vara överens! Åtminstone de vuxna ska tycka att det här är något vi vill göra tillsammans. Det är det viktigaste, säger Jan-Gustav Björk.

Sedermåltiden var den sista måltiden Jesus åt med sina lärjungar. Den är ursprunget till vårt nattvardsfirande.

I familjen Björks påskmåltid ingår symboliska ingredienser från sederbordet: osyrat bröd (vilket bröd som helst som är mjukt och tunt fungerar), bittra örter, mynt i en penningpung. Penningpungen påminner om Judas svek.

– Jag känner till fem familjer som nappat på den här idén och firar på

samma sätt som vi. Vanligen har vi bjudit in gäster och då har vi varit mellan femton och tjugo personer runt bordet. Men på grund av coronaepidemin kan vi inte vara så många i år, säger Björk.

Vad har barnen tyckt särskilt om?

– De har särskilt gillat att få måla dörrposterna med röd vattenfärg – som en symbol för lammets blod. De tycker också om att söka den brödbit som måste hittas innan det blir efterrätt.

Också fottvagn på bibliskt vis ingår i traditionen.

– Det här med att tvätta fötterna känns ovant i vår kultur. Att tvätta smutsiga fötter ansågs vara ett ovärdigt arbete som inte ens judiska slavar behövde utföra. Jesus tvättade lärjungarnas fötter för att visa exempel på hur vi ska behandla varandra. Jag brukar på förhand förbereda en gäst på fottvagnen, och vi brukar tvätta fötterna på bara en person för att det inte ska ta så lång tid.

Vad är det med den här traditionen som har varit viktigast för dig själv?

– Att få upptäcka något värdefullt som

vi kan ge vidare till våra egna och vänners barn. Något som kan ha bärighet. När barnen växer kan deras intresse för den kristna tron variera, men traditionen är en stark påminnelse om vad Jesus gjort. Vår förhoppning är att det ska vara naturligt att fira påskmåltid också i en period av tonårströts eller när tron annars känns avlägsen. Det är lite som med judarna och sabbatsfirandet – du kan stänga alla synagogor men i hemmen fortsätter sabbatsfirandet ändå. Vi kristna saknar idag starka traditioner knutna till hemmet.

Jan-Gustav Björk påminner om att undersökningar visar att de viktigaste andliga förebilderna för barnen är deras föräldrar.

– Att skapa sådana här traditioner är ett sätt att myndigförklara föräldrarna och ge dem redskap, så att de kan vara trygga i den rollen. De traditioner vi bygger skapar sedan trygghet för våra barn.

Jan-Gustav Björk har gett ut en liten handbok om familjens påsktradition. Den heter "Påskmåltid – en familjetradition".